

VII, X, 40.616, b

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica šte. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din., polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din., polletno 24 din., celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Izpremembe uredbe o kmečki razdolžitvi

**Denarni zavodi se lahko do konca letošnjega leta sporazumejo
s svojimi bivšimi dolžniki glede plačila dolga**

Poročali smo že, da je ministrski svet sprejel uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Nova uredba določa v glavnem naslednje:

Prvemu odstavku člena 2. stare uredbe, ki govori, kdo je kmetovalec v smislu uredbe, se doda določba, da se gozdovi prav tako smatrajo za orno (za obdelovanje sposobno) zemljo. Ta določba je važna za dravsko bavinovino in bo imela za posledico, da se nekateri veleposestniki, ki imajo malo polja za obdelovanje, pa mnogo gozdov, ne bodo več smatrali za kmetovalce v smislu uredbe.

Odstavek 7. člena 2. dosedanje uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov določa, da se pri oceni velikosti obdavčenih dohodkov ne upoštevajo obdavčeni dohodki hiše, v kateri kmetovalec stanuje sam s svojo rodino. Z novo uredbo pa se doda še določba, da se tudi ne upoštevajo obdavčeni dohodki občinskih odbornikov.

Členu 3. uredbe, ki govori o tem, katere obveznosti se smatrajo kot dolgovi kmeta, se doda naslednja določba:

Kadar je dolžnik v svrhu zavarovanja izvršil prenos nepremičnin na upnika, bo sodišče na zahtevo dolžnika ali Privilegirane agrarne banke prenos razveljavilo, kolikor je nepremičnina last upnika ali njegovih naslednikov. To pravico imata dolžnik in Privilegirana agrarna banka samo tedaj, če do 20. aprila l. 1932. dolžnik ni izgubil pogodbene pravice, da se po izplačilu dolga izvrši nanj ponoven prenos lastništva teh nepremičnin. Vse pravice, ki so si jih druge osebe pridobile na teh nepremičninah do 31. oktobra l. 1936., ostanejo v veljavi. Porok kmet, ki je prevzel obveznost glavnega dolžnika pred 26. septembrom l. 1936., sme zahtevati od prvotnega glavnega dolžnika kmeta tisti znesek, ki ga je sam dolžan plačati po tej obveznosti.

Členu 5. dosedanje uredbe, ki vsebuje določbe za one kmečke dolžnike, ki imajo preko 50 ha orne zemlje, se doda nova določba, ki pravi, da morajo ti dolžniki do 21. marca l. 1938. s priporočenim pismom obvestiti svoje upnike, da bodo izkoristili olajšave iz tega člena, in v istem roku zahtevati določitev površine v smislu zadevnega pravilnika, sicer izgube pravico do olajšav iz tega člena. (S tekočim finančnim zakonom je bil že enkrat določen tak rok, in sicer do konca maja lani).

Členu 9. uredbe, ki govori o tem, kako postopoma Privilegirana agrarna banka pri pregledu izročeni upniških listin, pri zmanjšanju dolga in pri obračunu, se doda nov člen, ki se glasi:

1. Točnost obračuna lahko dolžniki osporavajo leto dni od dneva, ko jim je Privilegirana agrarna banka poslala obračun. 2. To osporavanje se bo vršilo v izvenpravdnem postopku po členu 54. te uredbe. 3. Do pravomočnosti razzodbe je dolžnik dolžan plačevati letne obroke po dostavljenemu obračunu.

Člen 15. uredbe, ki določa, da lahko Privilegirana agrarna banka ugotovi nepravilnost kake upniške listine ali ugotovi, da dolg ni obsežen z uredbo ter v teku enega leta dotično upniško listino vrne denarnemu zavodu in za ustrezní znesek zmanjša terjatev denarnega zavoda, se spremeni toliko, da se namesto enoletnega roka določi rok do 31. decembra l. 1939.

1. odstavku člena 24. uredbe, ki pravi, da se dolgovi preko 25.000 Din lahko zmanjšajo največ za 30%, se doda naslednji odstavek: Če se je glede katerega nerazdeljenega dolga obvezalo več oseb kot glavnih dolžnikov (soakceptanti, solidarni dolžniki), kolikor gre za obračunavanje skupnega dolga v svrhu zmanjšanja, se v skupni dolg posameznega kmeta računa ustrezní delež vzajemne obveznosti. Ta določba se ne nanaša na solidarne dolžnike zadružnike po zadružniških obveznicah, kjer velja prvi podpisani za glavnega dolžnika.

Člen 27. uredbe se spremeni in se v spremenjeni obliki glasi takole: »Po sprejemu prošnje za znižanje dolga, opremljene z listinami po prejšnjem členu, bodo okrajna sodišča uradno preučila dolžnikove dolgove, ne da bi o tem zahtevala podatke od Privilegirane agrarne banke, temveč bodo podatke zahtevala od denarnih zavodov, ki so terjatev izročili.

Naslednji členi nove uredbe se nanašajo na dolžnike Privilegirane agrarne banke in na dolžnike zadrug za kmetijski kredit, ustanovljenih po zakonu o kmetijskem kreditu od 12. junija l. 1925. S temi določbami se izenačijo glede ugodnosti dolžniki zadrug za kmetijski kredit z neposrednimi dolžniki Privilegirane agrarne banke.

Členu 36. uredbe, ki določa v prvi točki, da se poplačajo dolgoví kmetov zasebnikom za blago, kupljeno na kredit, ali za obrtna dela v 12 letnih obrokih brez obresti, se doda določba, ki pravi, da zadruga lahko take terjatve izterjajo od svojih zadružnikov s

šestodstotnimi obrestmi počeni s 1. novembrom l. 1936.

Členu 37., ki v drugem odstavku določa, da dolžnik, ki ne more plačati niti 50% in je doslej plačeval oderuške obresti, lahko zahteva od sodišča zmanjšanje za preko 50 odstotkov, se doda določba, da lahko to zahteva v enem letu po zamenjavi dolžniških listin (doslej v enem letu po uveljavljenju uredbe). V naslednjih določbah se priznava svojstvo kmeta optantom, ki so se priselili v našo državo, brez ozira na glavni poklic. Naposed ima uredba naslednje nove določbe:

Proti sklepom sodišča o svojstvu kmeta, izdanim do dneva, ko stopi ta uredba v veljavo po odstavku 8. člena 2. uredbe, imajo prizadete stranke pravico do pritožbe na okrožno sodišče v roku treh mesecev po uveljavljenju te uredbe. Če katera oseba po določilih te uredbe izgubi svojstvo kmeta, ki mu ga je priznala uredba od 25. septembra l. 1936., se na zahtevo prizadete stranke razveljavijo potrdilo o svojstvu kmeta in vsi sodni sklepi, izdani na podlagi tega potrdila. O tem sklepa oblastvo, ki je izdalo prvostopen sklep, odnosno, ki je izdalo to potrdilo.

Za vse osebe, ki si na podlagi te uredbe pridobe svojstvo kmetov, veljajo vsi roki, ki jih določa uredba od 25. septembra l. 1936. ne oziraje se na poznejša podaljšanja in začno teči od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo. Dolžniki kmetje, ki si na podlagi te uredbe pridobe svojstvo kmeta, se lahko v dveh mesecih po objavi te uredbe sporazumejo z upniško ustanovo, da ji plačajo svoj dolg držeč se določil odstavka 1. člena 51. uredbe.

Denarni zavodi iz odstavka 1. člena 7. uredbe, katerih terjatev je prevzela Privilegirana agrarna banka, se lahko do 31. decembra l. 1938. sporazumejo s svojimi prejšnjimi dolžniki, da jim ti plačajo svoj dolg po določilih odstavka 1. člena 51. uredbe. V takšnem primeru bo Privilegirana agrarna banka vrnila listine in od dolžnikov sprejete zneske upniški ustanovi. Tako vrnjene terjatve se ne morejo več izročiti Privilegirani agrarni banki.

Pooblasti se minister za pravosodnost, da v soglasju z ministrom za trgovino in industrijo in pa za kmetijstvo spremeni in izpopolni pravilnik o zamenjavi dolžniških listin in da v soglasju z ministrom za finance spremeni in izpopolni pravilnik o izdajanju in uporabi bonov za izplačilo kmečkih dolgov Privilegirani agrarni banki.

Kaj prinašajo nova pravila bratovskih skladnic

Ministrski svet je odobril nova pravila bratovskih skladnic, ki jih je predložil minister za gozdove in rudnike. Ta pravila so stopila v veljavo 1. t. m. Minister za gozdove in rudnike g. Kujundžić je ob tej priliki podal izjavo, iz katere posnemamo:

Bratovske skladnice so v zadnjih letih zaradi gospodarske stiske prišle v težaven položaj spriči dejstva, da so dohodki nazadovali, izdatki pa naraščali. Izprememba pravil ima namen, da se za bodoče zagotovi izplačevanje pokojnin in in drugih dajatev, da se skladi bratovskih skladnic v današnji dobi boljše zaposlenosti delavstva okrepijo in da

v bodoče ne bi prišlo do novih težkoč. Glavne izpremembe pravil so naslednje:

Ustanovi se oddelek skrbstva za brezposelne rudarske delavce, ker se je izkazalo, da so še zdaj v dobi boljše zaposlenosti številni brezposelni delavci iz rudarske stroke. Vrh tega je treba skrbeti, da se zdaj zberejo sredstva za pomoč brezposelnim delavcem v primeru ponovne slabe zaposlenosti. Z novimi pravili se ustanovijo nove višje kategorije zavarovanja, ki bolj ustrezajo današnjemu zaslužku delavstva. Zavarovanje na podlagi višjih kategorijskih zaslužkov bo imelo za posledico tudi povišanje pokojnin in invalid-

min. Ugodnosti dajejo nova pravila tudi kopačem in vžigalcem min, ki bodo lahko dosegli najvišje pokojnine po pravilniku.

Znižan je rok za doseg pravic do pokojnine, in sicer od 10 na pet let, tako da bo delavec po petih letih lahko prišel do pokojnine, če nastopi zavarovalni primer, v primeru smrti pa njegova rodbina. Odslej se začne zavarovanje namesto z 18 s 14 leti, čeprav mladostni delavci pred 19. letom ne smejo biti zaposleni pri delih pod zemljo. Povišana je najvišja polna pokojnina, ki jo lahko doseže rudarski delavec, in sicer 80 odstotkov kategorijskega zaslужka, doslej 75 odstotkov, začetna pokojnina pa znaša 20 od-

stotkov kategorijskega zaslужka. Pravico do polne pokojnine si pridobi delavec po 35 letih dela. Če prej ne nastopi zavarovalni primer, dobi pokojnino s 60. letom starosti, kopač, vžigalec min in preddelavec pa s 55. letom. Izboljšane so tudi pomoči, ki jih dobi delavec od bolniškega oddelka, zlasti pomoči za ženo in otroke v primeru bolezni.

Naposled vsebujejo nova pravila določbe, po katerih lahko hranijo ali obnovijo svoje pravice bivši rudarski delavci, ki so prekinili zavarovanje po 31. decembru l. 1924. Rudarji, ki se ponovno zaposlijo in ostanejo zaposleni leto dni, si obnovijo prejšnje izgubljene pravice v pokojninskem oddelku.

skupni zbor je zaključil pevski nastop z znano »N'mav čez izaro«.

Posebno priznanje zasluži skupni zborovodja g. Tone Nagele, ki je uspešno vodil skupen pevski zbor kljub temu, da skupne vaje niso bile mogoče. Pestrost sporeda, ki se ni omejil samo na pevske točke, je mnogo pripomogla k lepemu uspehu. Čisti dobiček prireditve je namenjen mestnim ubožcem v Borovljah.

Istočasno kakor v Borovljah je bilo po slovenski Koroški še 12 drugih slovenskih prireditev. To je gotovo najboljši izraz notranje sile našega naroda na Koroškem.

Pesem budi koroške Slovence

Na Štefanovo so Borovlje imele lep praznik koroške slovenske pesmi. St. Jakob, Sveče, Kotmara ves, Sele in Podljubelj so poslali svoje zборе, da bi skupno z Borovljani počastili slovensko pesem. Prireditev je bila v prostorni dvorani mestnega kina, ki jo je hvaležno občinstvo napolnilo do zadnjega kotička.

Prireditev je otvoril predsednik domačega Prosvetnega društva g. Vertič, nato pa je gđ. Borovnikova deklamirala »Pesem koroških Slovencev«. V imenu občinskega odbora je pozdravil goste županov namestnik g. Kometter. Zatem je pod vodstvom g. Tonefa Nageleta zapel skupni moški zbor štiri pesmi, med katerimi sta najbolj ugajali priljubljeni »Slovenec sem« in »Na planini«. Sledil je nastop skupnega mešanega zbora z dvema narodnima, ki sta vse navdušili. Mešani zbor je bil za koroške prireditve novost, ki pa je očitno zelo ugodno vplivala, tako da pri bodočih večjih prireditvah najbrže ne bo več mogoče pogrešati mešanih zborov.

Sledil je nagovor predsednika Slovenske prosvetne zveze v Celovcu, ki je dejal med drugim:

»Trebalo bi silne borbe, da dokažemo, da slovenski kmet in delavec nimata samo te kulturne potrebe, da bi v družini slovenski govorila in v cerkvi slovenski molila, marveč imata tudi potrebo, da se s svojim zdravnikom slovenski sporazumeta, da najdeta razumevanje pri sodišču, da njuna mladina dobiva v šoli učitelja, ki otroka tudi v polni meri razume, da odpreta svojima številnima

družinama pot do vseh poklicev v deželi in državi. Slovenski človek zahteva zase in za svojo družino, da se mu naposled vendar prizna pravica enakopravnega državljanja... Prva naša zahteva je, da se naša mladina v šoli, za katero mi prispevamo v enaki meri kakor vsi drugi, vzgaja slovenski, v duhu, ki naj upošteva dejstvo, da živita v deželi dva naroda. Druga naša zahteva je življenjska in gospodarska podlaga slovenskih domov in družin... Če človek primerja gospodarski in življenjski položaj drugih dežel s slovenskim delom Koroške, mora priti do prepričanja, da so razmere pri nas obupne. Za vse dele države se je prej in zdaj več storilo kakor pa za naše ozemlje... Toda dokler nam ni mogoče odločilnih činiteljev v deželi in državi izterjati potrebne pomoči za naše ozemlje, si moramo pomagati sami. Potrebno je, da sami branimo slovenske kulturne potrebe, svoj jezik in svojo besedo, svoje šege in navade, svojo knjigo in pesem.

Govornik je končal govor s pozivom na nemški del prebivalstva, naj doprinese svoj delež k razčiščenju položaja.

Sledila je »Koroška v slikah«. Pesniško zasnovan govor je spremljal slike na platnu in v ozadju se je glasilo polglasno petje na ploščah.

Po odmoru so nastopili posamezni moški in mešani zbori v medsebojni plemeniti tekmi. Naposled je nastopil skupni moški zbor z dvema narodnima. Sledila je še ognjevito podana deklamacija »V pepelnici noči« in

Politični pregled

Rumunška vladna kriza, ki je nastala z odstopom Tatarescove vlade, je rešena.

Novo vlado je sestavil predsednik narodne krščanske ljudske stranke Oktavian Goga.

Sestava nove vlade je izzvala v rumunski javnosti veliko presenečenje in tudi razburjenje, ker vidijo v tem korenito izpremembo vse notranje politike. Zlasti se obravnava dejstvo, da je novo vlado sestavil predsednik stranke, ki ima v državnem zboru le nezadostno število poslancev in v rumunski politiki doslej ni imela nikake vidnejše vloge. Največjo važnost pa pripisujejo dejstvu, da je Goga na glasu kot prijatelj fašizma. Zato vlada tudi splošno prepričanje, da predstavlja njegova vlada prehod v diktatorsko vladavino.

Novi rumunski državni zbor se menda sploh ne bo sestel, ker

smatra Gogova vlada volitve za neveljavne.

Osrednja volilna komisija namreč ni objavila volilnih izidov v roku, ki je predpisan po zakonu. Novi državni zbor bo po nekkih vesteh tik pred 17. februarjem, ko bi se moral sestati, razpuščen. Nove volitve naj bi bile baje že meseca februarja.

Predsednik vlade Goga je izjavil časnikašem,

da je treba nastop njegove vlade smatrati za začetek docela novega duha v rumunski politiki.

Smisel te politike je izražen v besedi na-

PAVEL HRIBAR: ⁹ PLAZ USODE

»Če bi bilo pa tako, pa morda ni izključeno, da je višji gozdar sam... Za božjo voljo, kam zajdeš, če slediš takim mislim, in potegneš morda povsem nedolžnega v to strašno zadevo.« Temu se upira Devetak in pretehtuje, ali naj bo dober ali le pravičen. Ker pa je v taki zamotani reči prav vse mogoče, nočejo utihniti te misli, temveč postajajo še zgovornejšje:

»Gozdar je pač mislil, da ima pri tej svoji ljubezni tekmeča v obeh, tako v Potoškem kakor v Gregorinovem. Kaj bi ne bilo mogoče, da izpodbi enega z drugim, da je za njega samega potem odprta pot.«

Devetak se ves tresse pri tej misli. Tukaj ob gorskem potoku sedi v senci, podpira z roko glavo, težko od misli, se počoha po bradi in reče sam pri sebi:

»Devetak, kaj tebi vse ne pade na um! Pogled mu uide na grmado oblakov, ki jih žene veter od severa, da se le s težavo borijo z njimi zadnji solnčni žarki. Prav tako se bori Lojz z mislimi, ki se preganjajo po njem. Dobro ve, da se mora postaviti proti njim, jih premagati, če noče, da bodo njega zmagele. Toda te misli ležijo kakor ogromne skalnate klade v njem in se ne dajo niti premakniti, pa jih naj še tako maje. Saj nisi ti prvi, ki drugega sumničiš, da bi od sebe odvalil sum, pravi nekaj v njem. Kljub vsemu odporu vendar na glas vzklikne: »Strašno je vse to!... Nemogoče pa vendar ni!«

Spet zmaje Devetak z glavo: »Mar ti to vse tako zapleteno in zamotano, da se ne bo dalo nikoli dokazati?... Tako dolgo pa sum ostane!« Kam te pa lahko takle sum zavede, ve že sam zadosti, saj je že sam imel prej sum za dokaz. Kaj ni to prav tako kakor tista reč s Francetom? Kaj ni pri njem tudi vse osnovano le na sumu?... Mar so doslej od vsega tega kaj dognali?«

Bolj ko si Lojz prizadeva, da bi se znebil tega novega suma, tem bolj ugaša v njem prejšnji sum proti Francetu. Oni drugi, novi, se dviga čedalje bolj iz prepada, katerega je namenil Francetu.

Devetak se je dvignil s kamna, na katerem je sedel, in se pretegnil. Kako dolgo je tako sedel, kar ne ve. Precej časa je pa le moralo biti! Ko se pripravljala, da bo stopil k hlapčema, mu prideta ta dva že nasproti. Mora biti že proti poldnevu, ko se spravlja družina k obedu.

Ko zagleda Devetak prihajati hlapca, pomisli, da je zapravil s svojim premišljanjem lepe ure, ki jih ne bo mogel nemara kmalu nadomestiti. Kar bi si bil drugič vedno hudo očital, to ni zanj danes nikakšna nemarnost, saj je prišel tako na sled neki zadevi, ki je mnogo važnejša kakor tisti les. Da, kakor vse njegove gošče, vsa njegova Devetakovina! Obrne se in gre pred hlapčema proti domu. Kar lažje se mu zdijo noge, kakor so bile prej, ko je šel od doma.

Redko se v njegovi hiši zgodi to, danes pa stopi k služinčadi v njeno sobo in se pogovarja z ljudmi. Vprašuje, kako je z delom, ter pokaže z roko skozi okno tja nad Logarsko dolino, kjer se kuha med grebeni nova huda ura. Odpre okno in presoja veter.

»Če bo tako naprej vlekel, bo v dobri uri lilo že tudi pri nas,« pravi in misli že na novo škodo, ki preti, ter globoko vzdihne: »Letos je pa tako, kakor bi hotelo vse sproti snesti!« Služinčad stoji molče okoli njega. Gospodar stopi s Petrom, ki je že dvajset let na Devetakovini za prvega hlapca, tja k peči in se posvetuje z njim, kako bi se to ali ono ukrenilo.

Oba moška glasova sta razločna dovolj, da ju sliši stara Devetakovka, ki se kar ne more prečuditi temu tako nenavadnemu preokretu. Zdi se ji tudi, da je danes sinova rezkost nekoliko popustila. Alj naj bo ta sprememba posledica njenih včerajšnjih besed? ...

Kmalu stopi sin v sobo in sede za mizo. Mati bi rada izvedela, kaj je hotel od njega gozdar.

»Ali vas hudo muči radovednost?«

»Kako bi me ne!« pritrdi smehljaje se mati.

Sin ji na to pripoveduje, kaj vse mu je pravil Florijan Grilc. Ko nazadnje še pove, da je Florijan prosil za Mimikino roko in mu razodel svojo ljubezen do dekleta, se zasveti v sicer pohlevnih materinih očeh oster odblek, iz njenih besed pa zarveni posmeh:

»Glej no, glej, Lojz, kako imeniten gospod je Grilc!... In vse to bi storil le zaradi Devetakove častil!«

cionalizem. Rumunski narod mora priti do vseh svojih pravic pod vodstvom nacionalistične vlade, ki bo njegovemu življenju dala nov okvir. Goga je izrazil prepričanje, da bo nastop nove vlade prinesel pomirjenje in da bo zrahljal politično napetost, ki so jo ustvarile zadnje volitve. Dejstvo, da sodelujejo v njegovi vladi nekateri odlični zastopniki narodne kmečke stranke, pomeni, da bo vlada posvečala posebno pozornost kmečkemu stanu. Angleški tisk pravi, da je treba v najkrajšem času pričakovati odpoved nenapadalne pogodbe, ki jo je Rumunija pred leti sklenila z Rusijo. Nova rumunska vlada bo priznala italijansko zasedbo Abesinije in sklenila z Italijo trgovinsko in vojaško pogodbo. Priznala bo tudi nacionalistično Španijo.

Nova rumunska vlada

je začela odločno preganjati žide,

ki se kar v množicah selijo iz Rumunije. Vse kaže, da se v tem pogledu drže Rumuni nemškega zgleda. V torek je bil objavljen odlok, po katerem je židom strogo zabranjeno zaposliti kot služkinje rumunska dekleta v starosti do 40 let. Le take rumunske služkinje v židovskih rodbinah, ki štejejo nad 40 let, smejo še nadalje ostati v službi. Zlasti pa gredo protizidovski ukrepi rumunske vlade za tem, da se rumunski narod osvobodí židovskega kapitala. Kakor pišejo časopisi, se hočejo rumunski židi zateči po pomoč k Društvu narodov.

Nova ustava, ki je začela veljati na Irskem pred nekaj dnevi,

odpravlja sleherno zvezo med Irsko in Anglijo

in ne priznava angleškega kralja več za zadnje znamenje skupnosti med obema državama. Razglasitev nove ustave je silno neugodno vplivala v Londonu in kaže, da Anglija tega dogodka ne bo prenesla brez posledic. Prav tako se upira uveljavljanju nove ustave protestantska severna irska pokrajina Ulster, ki se zavzema za zvezo z Anglijo. Londonska vlada je izdala uradno sporočilo, v katerem pravi, da nova irska ustava ne menja odnošajev med Irsko in Veliko Britanijo.

Pomočnik ameriškega ministra za vojsko polkovnik Johnson je objavil v glasilu obalnega topništva članek, v katerem podaja

sedanje stanje ameriških vojnih sil

in razpravlja o mobilizaciji v primeru vojne. Med drugim pravi:

Morda je bil prav ta posmeh povod, da se je sin spet spomnil ugotovitve svojih premišljanj:

»Zares, prav čudno je to!« pravi. »Tudi sam sem že premišljal o tem. Najmanj mi gre v glavo, kar je govoril o ljubosumnosti!« Mati komaj še pazi na to, kaj sin govori. Že namreč gredo njene misli po svoji poti. Najprej nejasno in neuravnano krožijo okrog nečesa, kar lebdi povsem mračno v njenem spominu. Vedno bolj pa se oklepajo tega... Zdajci se spet spomni:

»Seveda, se že spominjam!« spregovori predse.

»Česa vendar, mati?« hoče vedeti sin.

»Da se je nekoč nekaj pripetilo med gozdarjem in Potoškim!... Prepričani ali nekaj takega.«

Premišljuje in premišljuje. Kaj je pač čula takrat?... Z nekom je morala o tem govoriti... Kdo neki bi to bil? Zdi se ji, da so nemara med potjo v cerkev govorili o tem... Prav tako pa je moglo biti pri kakih drugih priložnostih pri nakupovanju v kakšni trgovini... Sicer pa jih je več: ena precej doli v grapi, potem Sancinova in Pajkova... Nekajkrat je bila tudi za večje nakupe v Lučah pri Brataniču in pri Petku, kjer imajo mesarijo...

»Kar zares ne vem več!« de sinu. »Slišala sem pa prav zares!« Sinu zastane polna žlica nad krožnikom:

»To je pa vendar najvažnejše, mati!... Vi pa govorite kakor o lanskem snegu!«

»Pojdi, kaj pa vem jaz, kaj je važno in kaj ne!« se brani: »Takrat še prav posebno nisem mogla vedeti!«

Tu pa ji mora dati sin prav. »Seveda, ni-

Dan po pričetku sovražnosti bodo Zedinjene države lahko razpolagale s 300.000 vojniki, mesec dni pozneje pa še s 500.000. Po štirih mesecih bo ameriška vojska štela 1.200.000 ljudi. Ameriški listi poročajo, da bo prva nova pomorska baza na Aljaski bržkone v najkrajšem času opremljena z najmodernejšimi topovi. Druga taka baza se bo zgradila pri Sidki. Na otoku Cadijasu bo naposled zgrajena še tretja pomorska baza.

Med novoletnimi prazniki se je položaj pri Teruelu izpremenil.

Frankovcem se je posrečilo vdreti v Teruel

ter vzpostaviti zvezo s posadko, ki se je še držala v delu Teruela, vendar pa republikancev ne morejo izriniti iz mesta.

Kitajski maršal Čangkajšek

je odklonil japonske mirovne pogoje, ki jih je japonska vlada sporočila kitajski vladi preko nemškega poslanika.

Izjavil je, da se bo odslej posvetil izključno vojaškemu vodstvu na Kitajskem ter da se bo skupno s kitajskim narodom boril za neodvisnost Kitajske do zadnje kaplje krvi. Ko so Japonci izvedeli za odklonilni odgovor, so odredili bombardiranje Hankova. Nad 40 bombnikov je v spremstvu prav toliko števila lovskih letal priletelo nad mesto in ga zasulo z bombami. Kitajske protiletalske baterije so takoj stopile v akcijo in so po hudi borbi pregnale japonska letala. Trije japonski bombniki so bili sestreljeni. Po bombardiranju Hankova so japonski letalci še bombardirali železniško progo, tako da je sedaj onemogočen vsak dovoz živil in vojnih potrebščin v mesto.

Iz Šanghaja poročajo da

so Kitajci v Hangčovu izvojevali pomembno zmago,

ki jo tudi Japonci priznavajo. Hangčov je glavno mesto pokrajine Čekianga in ograjeno zdaj Kitajci na področju med Tajhujskim jezerom in Hangčovom zaledje japonske vojske onstran Nankinga. Japonci so bili prisiljeni umakniti se iz Hangčova.

Po vesteh iz Jeruzalema so bili zadnje dni

hudi spopadi angleškega vojaštva z arabskimi uporniki v Palestini.

Angleška oblastva so aretirala več arabskih strahovalcev in jih obsodila na smrt. Arabci so pobili več Židov in pokvarili razne naprave. Po vesti iz Londona je Židovska

koli ne veš, če ne bo postalo najmanjše še kdaj največje.« Ves se zamisli, da se mu kar na licu pozna, kako nagio delujejo možgani. Zdajci vzklikne:

»Saj zdaj ne gre za to, temveč glavno je, da boste mogli na to, kar ste zdajle rekli, tudi priseči!«

»Kako bi ne mogla tega!« pritrudi mati malce nejevoljna, da se upa sin dvomiti o njenih besedah.

»Dajte si vendar dopovedati,« pravi Lojz, »pred sodiščem boste morali priseči, tako sem mislil, če bo treba, mati!«

Mati se za trenutek zamisli, na obrazu pa se ji vidi, da ji je takšen potek pogovora neprijeten. V njej se je zbudila tiha nevolja proti vsemu, čemur se pravi sodišče, ker še ni imela nikoli opravka z njim.

»S sodiščem le nehaj!« pravi odločno. Ker pa se le ne more otesti strahu pred tem, tiplje naprej: »Kar ne razumem te več, zakaj si zdaj naenkrat ves za Franceta, ko si bil še včeraj...«

Sin jo razburjen prekine:

»Včeraj! Včeraj!... Kaj vse se ne pripeti od danes do jutri! Saj ni vseeno, mati, če leži na Gregorinovem po nedolžnem sum...«

Mati prikima tiho predse. Toda tako je v stiski med strahom pred sodiščem in dolžnostjo, da bi izpovedala, kar je njej ljubo, Mimiki in njim vsem v čast in službi preko vsega tega še pravici, da je že vsa zmedena.

»No, mati,« je rekel, ko vidi, da se je po teh besedah malo pomirila: »vekte, to s sodiščem bi bilo samo v skrajnem primeru, če bi drugače ne šlo!« ji pravi. »Lahko se še danes mnogokaj pojasni, ko spet pride gozdar.«

zveza v Veliki Britaniji predlagala, naj se Palestina razglasi za židovsko državo v okviru Velike Britanije, med tem ko gre angleški načrt za tem, da se židom prizna le del Palestine.

D O P I S I

MALA NEDELJA. Na Stefanovo se je tukajšnji g. župnik hudoval na priznici na »Domovino«. Ne gre mu v račun, da je tu toliko naročnikov. Da so pri tem padale hude besede na »Domovino«, se razume. G. župniku svetujemo, da pusti »Domovino« pri miru, ker vsi vemo, da je »Domovino« pošten list in kot tak vedno dobro došel našemu obrtniku in kmetu. Nikdar pa tudi ne prinaša nič brezverskega. Citatelji »Domovine« bomo storili vse, da povežemo vrste citateljev in naročnikov, ker vsi vemo, da »Domovino« doslej še ni napisala, da bi človek moral prav na božične dni sramotiti svojega bližnjega z lažmi in natolcevanjem. »Mir ljudem na zemlji!«

METLIKA. Odbor novoustanovljene zdravstvene občine, ki obsega upravne občine Metliko mesto, Metliko okolico, Gradac in Radatoviče, je imel pred kratkim prvo sejo. Predsedstvo odbora je prevzel predsednik mestne občine G. Malešič Ivan, tajniške posle pa šolski upravitelj g. Zaiar Joža Benovinski zdravnik g. dr. Omahen je podal poročilo o razširjenosti raznih bolezni v okolju. Iz poročila je razvidno, da zahteva največ žrtev jetika, a tudi več smrtnih primerov raka je bilo ugotovljenih. V okolju se prav tako širi domača malarija in zelo so razširjene, v nekaterih krajih garje. Te ljudske bolezni imajo v glavnem izvor in oporo v slabih zdravstvenih razmerah našega okoliša. Občine čaka hudo delo. Zlasti bo potrebna odprava odprtih gnojišč in kanalov, da se zatro legla komarjev. Hkratu s tem bo treba urediti vprašanje pitne vode. Po pričitanju in tolmačenju uredbe o zdravstvenih občinah, odnosno po poročilu banovinskega zdravnika se je razvil živahen razgovor. Navzoči zastopniki upravni občin so navedli najnujnejše potrebe svojih krajev. Ob tej priliki moramo pripomniti, da mora mesto kot tujsko prometni kraj v izboljševanju zdravstvenih razmer pač prednjačiti. Poudarjati moramo, da se je posebno v zadnjih

»Seveda, Lojz!« odvrne tiho mati. To zveni kakor vzdih strahu pred vsem tem, kar še lahko prinese ta večer, in pa tudi vdanosti v to, kar se ne da preprečiti.

X.

Nevihta se je približala. Čedalje gostejši postaja dež.

»Še dobro, da toče ni vmes!« pravi hlapec Peter Devetaku, s katerim cepi v utji za hišo mlada debla za žlebove. Z ostrimi dletí dolbeta žleb, da letijo iveri izpod njenih rok.

»Če bi človek samo na danes mislil, bi bil vedno slabe volje,« de Devetak med delom.

»Seveda!« odvrne Peter. »Nekaj pač moraš imeti za tolažbo in up na boljše čase.«

»Da bi se vendar kdaj na boljše obrnilo!« prikima Devetak in misli pri tem bolj na svoje osebne zadeve kakor na letino, ki gnije v dežju. Spet utihne oba.

Poleg njiju cepijo drugi nove škodle, da bodo izmenjali obrabljeni na strehi. Mlajši hlapec si pri tem veselo požvižgava, dekleta pa pomagajo pri delu.

Zunaj pa lije iz oblakov, ki visijo prav do slemena. Težavno se že razločujejo obristi hiše, tako gosta je siva zavesa.

»Da bi mi bilo še enkrat tako dobro kakor temu fantu!« vzdihne Peter čez nekaj časa in namigne z glavo proti fantu, ki si požvižgava.

Devetak je ves pri delu, zato prikima tako, kakor bi hotel reči: »Seveda, tako brezskrben bi bil rad, kakor je ta!« Zdajci pa se zdrzne, kakor bi šele zdaj doumel vomen Petrovih besed, ki jih je ta spregovoril s toliko bridkostjo:

letih storilo že mnogo, vendar marsikaj kriči po izboljšanju.

NOVO MESTO. (Smrtna kosa.) V Novem mestu je bil za božične praznike pokopan trgovec g. Ignacij Pegan, ki je bil dosegel visoko starost 88 let. Blagi pokojnik je bil po rodu iz Gabrij na Vipavskem, kjer je imel posestvo in trgovino. Mož je bil zelo podjeten, skromen in bister, po vrhu pa ga je odlikovala še redka poštenost. Leta 1900. je prišel v Novo mesto, kjer je odprl takrat znano gostilno »Na rampah«. Leta 1905. pa je s svojo hčerko Marijo prevzel trgovino Pleterskega. Svoja zadnja leta je preživel pri svoji hčerki Mariji, poročeni s trgovcem in posestnikom g. Josipom Turkom. O pokojnikovi priljubljenosti med našim občinstvom in okoličani je pričal njegov pogreb. Pokojniku blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

PONIKVA OB JUŽNI ŽELEZNICI. (Smrtna kosa.) Tu je umrl v cvetu najlepše moške dobe po kratki in mučni bolezni g. Pepi Gobec, posestnik, trgovec in gostilničar. Spet sprejema domača zemlja vase m. ž. a odločno naprednega mišljenja in kremenitvega značaja, ki so redki med nami, delovnega in uspešno uveljavljajočega se v našem javnem in društvenem življenju. Pokojni Pepi je bil do svojih sovaščanov in proti vsakomur srčno dober, plemenit v besedah in dejanjih. Pogrešali ga bodo vsi, osonito naša narodna društva, med njimi predvsem gasilci. Dolga leta je sodeloval kot član občinske uprave, v občinskem kmetiškem odboru in Sokolu. Komaj 36 let star zapušta ženo Anico, sivolasega očeta in svojo gostoljubno hišo na Hotunjem, dobro preurejeno. Nad izgubo zgledega društvenega in javnega delavca žalujeta vsa vas in vsa občina. Naj mu bo lahka domača zemlja, ostalim naše iskreno sožalje!

Gospodarstvo

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 holandski goldinar za 23.98 do 24.13 din;
- 1 nemško marko za 17.32 do 17.45 din;
- 1 angleški funt za 215.18 do 217.24 din;
- 1 ameriški dolar za 42.70 do 43.06 din;

»Moj Bog, tako slabo vam pa vendar še ne gre!«

Peter obdeluje naprej žleb, pa odvrne kar tako tja v svoje roke:

»Ne rečem, da bi bilo zares slabo.« Iz njegovih besed je čutil vse drugo bolj kakor zadovoljnost, zato preneha Devetak z delom in se obrne proti Petru:

»Kaj pa ti je, Peter? Mar ti kaj ne ugaja? Meni lahko odkrito poveš, saj sva že dovolj dolgo skupaj.« Hlapec pogleda zdvojeno gospodarja, kakor bi še iskal pravo besedo. Za trenutek pomisli, kako bi pač najbolje povedal vse to, kar mu teži srce.

»Ni mi nobene sile pri vas, prav zares.« Malce se nasmehne, kakor se nasmihajo ljudje v zadregi: »Drugače bi tudi ne ostal že dvajset let pri vas... Toda če nas eden... Glas se mu zatakne in se zmede.

»Radoveden sem, kakšen 'toda' je tukaj vmes,« ga izpodbuja Devetak, Peter pa se izmika:

»Ce kdo takole gara in gara in ima že nekaj na strani, pa je to še premalo, da bi si kupil bajto in še kakšen rep živine zraven... pa oženiti se ne more, ker bi si tako še večje skrbi nakopal na glavo. Potem, Devetak...«

»Kaj je potem, no?« vpraša ta naprej, da bi mogel hlapec dalje govoriti. Peter povese roke:

»Kaj ne razumete, da potem nima življenja pravega smisla in smotral? Prav kakor bi bil s temi besedami premagal dosedanjo boječnost, hlapec ves oživi in nadaljuje: »Veste, Devetak: Potem delaš kar tjavendan... Navadno niti sam ne misliš ne na to,

100 francoskih frankov za 146.09 do 147.53 din;

100 češkoslovaških kron za 151.14 do 152.24 din;

100 italijanskih lir za 225.64 do 228.73 din.

Vojna škoda se je trgovala po 425.50 din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.56 din, nemški klirinški čeki pa po 14 din.

Sejmi

10. januarja: Krka, Nova cerkev, Šmarje pri Jelšah, Zerovnica;

11. januarja: Metlika, Kamnik;

14. januarja: Sv. Filip v Veračah;

17. januarja: Cerklje pri Kranju, Kapela pri Brežicah, Kostanjevica ob Krki, Petrovče, Slov. Bistrica, Sv. Peter (ljutomerski srez), Unec, Videm-Dobrepolje, Železniki.

Drobne vesti

— **Svobodno razpolaganje s tremi četrtinami deviz.** Ob koncu leta je bil izdan odlok, po katerem izvozniki lahko od 1. januarja razpolagajo s tremi četrtinami deviz, ki jih dobivajo iz tujine. Doslej so morali izvozniki obvezno nuditi Narodni banki v odkup po nižji ceni tretjino od izvoza dobljenih deviz. V bodoče pa bodo morali Narodni banki prodajati po nižjem tečaju samo četrtino za izvoz v tujino dobljenih deviz.

— **Občni zbor Glavne zadrudne zveze se je vršil te dni v Beogradu.** Vodil ga je upravnik Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug g. Vojislav Djordjević. Predsednik Glavne zadrudne zveze notranji minister g. dr. Anton Korošec se je pismeno opravičil, ker je bolan. G. Djordjević je kratko očrtal delo glavne zveze. Zatem so bila podana poročila upravnega odbora. Vsa so bila sprejeta. Sprejeta so bila tudi pravila nove Glavne zadrudne zveze, kakor to določa novi zakon o gospodarskih zadrugah.

— **Izboljšanje položaja Fenikovih zavarovancev.** Nedavno je bila v Beogradu seja upravnega odbora Jugoslovenskega Feniksa, kjer so razpravljali o položaju zavarovancev glede na okolnost, da bo zavarovalnica v kratkem dobila iz tujine dolarske menice (tako zvane Losingerjeve menice), ki jih je nekdanja centrala Feniksa na Dunaju shranila pri tujih bankah, čeprav pripadajo premijski rezervi v Jugoslaviji. Končno bo mogoče rešiti vprašanje denarne ozdravitve te družbe. Zavoljo tega se bo uredba z dne 16. dec. l. 1936. dopolnila in bo obenem podaljšana ome-

žitev pravic glede odkupov in posojil, kakor je to urejeno tudi v drugih državah, kjer je prej deloval Feniks. V korist vseh zavarovancev je, da nadaljujejo vplačevanje premij na obstoječa zavarovanja, ker se na ta način obvarujejo nepotrebnih izgub in si varujejo tudi pravico na povišanje obračunskega odstotka. Zavarovanci, ki so prenehali z nadaljnjim vplačevanjem premije in so se njihova zavarovanja zaradi tega kapitalizirala, bodo lahko še zahtevali obnovitev v smislu splošnih zavarovalnih pogojev. Zavarovancem je zajamčeno izplačilo zavarovanih vsot, izračunanih v smislu uredbe od 16. decembra l. 1936. že samo s tem, da obstoji potrebno kritje premijske rezerve.

Domače novosti

• **Nj. Vel. kraljica pri delu proti jetiki.** Te dni je Nj. Vel. kraljica Marija sprejela predsedstvo Jugoslovenske protituberkulozne lige z generalom Zarkom Ruvidićem na čelu. Pri tej priložnosti je kraljica Marija blagovito otvorila prodajo liginih božičnih znamkic, ki jih prodajajo v korist jetičnih otrok.

• **Predavanje poslanca Kovača v Mariboru.** Pod okriljem mariborske sreske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke je nedavno zvečer predaval v Mariboru hrvatski narodni poslanec in znani jugoslovenski nacionalni borec Ante Kovač o Hrvatih in Jugoslaviji. Zanimanje za predavanje je bilo tako veliko, da so poslušalci čisto napolnili gornjo dvorano Narodnega doma. Predsednik sreske organizacije dr. Lipold je toplo pozdravil vse navzočne, med njimi posebej predavatelja, poslanca Lukačiča, bivšega poslanca Lovra Petovarja in urednika zagrebških »Jugoslovenskih novin« Rapotca. Poslušalci so z napeto pozornostjo sledili izvajanjem poslanca Kovača, ki so bila vsa posvečena hrvatskemu vprašanju in so izzvenela v misel, da je mogoče to vprašanje trajno in res zadovoljivo rešiti samo v okviru jugoslovenske narodne celote in na osnovi jugoslovenskega narodnega edinstva. Ko se je predsedujoči med burnim pritrdjevanjem vse dvorane zahvalil predavatelju, je podal kratko politično poročilo še poslanec Avgust Lukačič. Tudi njegova izvajanja so bila sprejeta s soglasnim iskrenim odobravanjem.

ker te pač delo samo žene... Večkrat pa je človeku tako hudo, da bi izgubil kar vse veselje do dela in do življenja...«

Devetak vpraša brez daljšega premisleka: »Kaj pa Devetakovina ti ni nič mar?«

Peter se bridko, skoraj pomilovalno nasmehne: »Saj je vendar vaš grunt in ne moj!« Preklican odgovoril si misli Devetak. Nekako nerodno mu je; da, celo skoraj predrzno se mu zdi, če bi ne vedel zares, da Peter pač ne spada med predrzneže. Prav zato, ker to ve, ga sli njegov odgovor k premišljevanju, da naposled prizna, da je ta odgovor pač prav samoumeven. Zato izpregovori prav resno, čeprav še malce v dvomu:

»Menda imaš prav, kar si pravkar rekel, Peter!... Če se postavim na tvoje mesto, zares, povsem te razumem!... Ne morem si pa nikakor misliti, kako bi to lahko bilo drugače!«

Peter pa je tako ves zaverovan v svojo reč »n govori s tolikšno vnemo, da so tudi ostali v uti prenehali delati, samo da jim ne uide niti besedica tega, kar bo prvi hlapec povedal. Vse to pa seveda tudi izpodbuja Petra, da skrajja pohlevno, pa vendar uporno lezejo njegove misli v besede, ki zaživijo iz njegove razvnete notranjosti:

Vedel bi že, kako bi se dalo to predružačiti... France, jaz in še več drugih smo že dolgo o tem mislili in se pogovarjali. Kadar sedimo takole pri Dajčmanu ali pri Lovcu... Tudi gospodična Mimika je bila večkrat poleg!«

Devetak ve, da sta to dve gostilni, kjer se zbira solčavska mladež. Zdajci pomisli, kako

čudno je pač to, da se mladi tako oddaljujejo od starih, kakor bi ne bili prav nič mar drug drugemu... celo tedaj ne, če so očetje in sinovi... Doslej si ni belil glave s tem. Tudi če je med starimi nanesel pogovor na to, si je mislil: je pač že tako!... Prav kakor je bilo že v njegovi mladosti, da so bili vrstniki mnogo rajši med seboj kakor pa pod varuštvo mnogih očetov.

Takrat so vsi vedeli le eno: Zadosti sveta je bilo za vse. Grunt, manjši ali večji, je prešel na najstarejšega, drugi so se poženiili na vse kraje, nekateri na grunte, drugi so si kupili hišico kos zemlje in rep zraven. Nekaj jih je šlo v svet, ki je z veseljem sprejemal delavne roke in jim rezal obilne kose dobrega kruha. Nekateri so šli celo v šole.

Zdaj pa je vse to, pomisli Devetak, zares drugače: Zemlje manjka!... Hčerke starijo kot samice, sinovi se nimajo kam priženiti, pa morajo za hlapce, hlapci pa se selijo v mesta...

Lojz odloži dleto, stopi med vhod v uto in se danes prvič zave, da se je nekje v širokem svetu zares nekaj predružačilo... prav kakor tukaj v mali Solčavi. On se seveda ni brigal za vse to, saj je vendar gospodar na svoji Devetakovini. Ta pa je velika, največji grunt daleč na okoli... Zanj zadostuje! Tudi če bi ga delil, bosta imeli Mimika in Lenika dovolj zase in za svoje... Kaj pa, če bi se oglasil obilen otroški blagoslov?... Pa bodo ti otroci zrasi in bodo imeli spet vsak konic otrok... Kaj bi iz tega nastalo?! Zamisljen stoji med vrati.

(Dalje.)

* Po 1. 1929. najhujša zima vlada zdaj menda po vsej Evropi. Mraz pa je zadnje dni še stalno naraščal. V Ljubljani je znašal v torek zjutraj 15 stopinj, zunaj pa seveda več. O silnem mrazu poročajo iz Nemčije, Svice, Madžarske, severne Italije in od drugod. V nekaterih krajih Nemčije je padlo živo srebro na 30 stopinj Celzija pod ničlo.

* Obisk uglednega rojaka iz Amerike. V Beograd je prispel g. Vaso Trivanović, naš rojak, ki si je v Zedinjenih državah pridobil s svojimi velikimi sposobnostmi važen položaj. Trivanović je predstavnik zunanje-političnega oddelka ameriškega nacionalnega industrijskega odbora. V tej službi potuje mnogo po svetu. Dolgo se je mudil v Rusiji, obiskal je letos tudi Pariz in Berlin, zdaj pa je prispel v svojo staro domovino iz Rima.

* Starosta gorenjskega delavstva je umrl. Iz Stražišča pišejo: Te dni je umrl v starosti 78 let Jože Brenk, po domače Starmanov oče, tovarniški predelavec in hišni posestnik v Stražišču. Pokojnik je bil po rodu iz Bitnja. Oče mu je zgodaj umrl in Jože je moral zapustiti rodni dom. Kovaške obrti se je izučil pri Sv. Duhu. Ko je odložil vojaško suknjo, je nastopil službo kovača v takratnem Majdičevem mlinu v Kranju in je ostal pri tej tvrdki 42 let. Pred 14 leti je prestopil v Jugočeško, se tam izuril v tkaninski stroki in dasi že v 78. letu starosti, je do zadnjega redno zahajal na delo. Brenk, starosta ne samo kranjskega, ampak gotovo vsega gorenjskega tvorniškega delavstva, je bil zaradi svojih sposobnosti, vestnosti in točnosti v službi vedno zelo cenjen. Za njim žaluje žena, ki ji je tudi že 74 let, hčerki Pavla, omožena Slaparjeva, in Urška, vdova Omanova, in večje število vnukov in vnukinj. Ogromna udeležba na pogrebu je pokazala, kako priljubljen je bil pokojni. Naj bo možu poštenjaku zemljica lahka, preostalim naše sožalje!

* Nov občinski svet na Doberdolu. Tržaški prefekt je imenoval novi občinski svet na Doberdolu. Za svetnike so bili imenovani Viktor Frandolič, Josip in Lojze Perič, Josip Frletič, Josip Jarc in Andrej Gergolet. Obenem je bila sedanjemu podestatu doberdolske občine kmetijskemu nadzorniku dr. Bregantu službena doba podaljšana za nadaljnja štiri leta.

* »Pohode« ustavljen. Z odlokom notranjega ministra je bilo ustavljeno nadaljnje izhajanje tednika »Pohoda« in štirinajst dnevnika »Delavskega lista«. »Pohode« je bil na-

cionalistično glasilo, ki je pred nekaj tedni obhajalo petletnico svojega izhajanja. Zadnje čase se je list tiskal v Kamniku. »Delavski list« je izhajal v Ljubljani in je hotel biti socialistično usmerjeno delavsko glasilo. Posebno se je zavzemal za ustanovitev ljudske fronte v Sloveniji.

* Nezadovoljnost mačkovskih listov. V mačkovskih hrvatskih listih se čedalje pogosteje javljajo pritožbe o razmerah v mačkovskem taboru. Tednik »Seljačka svijest« se v božični številki pritožuje, da v Slavoniji »radičevce vedno bolj izpodrivajo v najrazličnejših političnih in prosvetnih društvih frankovci. Ljudstvo je čedalje manj poučeno o pravih mislih in načrtih pokojnega voditelja Stjepana Radića.« Časopis »Omladina« hudo obsoja besede o edino zveličavnem »kmečkem narodu«. Po njenem mnenju je docela neznanstven oni nauk, ki trdi, da so kmetje sami za sebe že narod. Ta trditev pomenja zanašanje razredne borbe med hrvatsko ljudstvo in rušenje enotnih vrst hrvatskega narodnega gibanja. Pridiganje takih misli ne škoduje le narodu kot celoti, temveč tudi kmetom samim. Nauk o kmečkem narodu je vseskozi razreden in zato protihrvatski.«

* Naši učitelji orjejo ledino v Prekmurju. Pišejo nam: Vas Radmožanci je madžarska, saj je blizu meje. Trirazredna šola je zdaj dobila nov zločljiv oder, ki je z nedavno božičnico preстал svoj krstni nastop. Tolikšnega veselja na tej šoli še ni bilo. Otroci so izvajali pod spretnim vodstvom priljubljene učiteljice Minke Kovičeve pester božični spored. Čeprav pred vstopom v šolo še neveščji jezika so otroci izvedli vse točke nad vse lepo in s popolnim razumevanjem našega jezika. Posebno je ugajala točka »Mladi junaki«. Tudi nekateri starši, ki ne razumejo naše besede in so učiteljstvo doslej gledali bolj od strani, so bili o proslavi polni hvale. Otrokom se je s tem zbudila želja do ponovnega nastopanja. Oder je bil zgrajen na pobudo šolskega upravitelja g. Bežana. Največji delež je seveda dala naša obmejna zaščitnica Družba sv. Cirila in Metodja.

* Smrt starejšega pisatelja. Te dni je umrl v Ljubljani pisatelj Franc Jaklič v 69. letu starosti. Rodil se je v Dobropolju in se posvetil učiteljskemu poklicu. Učiteljeval je mnogo po Dolenjskem, zlasti v Dobropolju, kjer je postal tudi nadučitelj. Po prevratu je živel nekaj časa v St. Janžu na Dolenjskem, nato pa v Ljubljani. V svojem knji-

ževniškem delu je risal življenje dolenjskega kmeta. V zadnjem času se je bavil z zgodovinskimi povestmi. Zapušča ženo, dva sina in šest hčera. Blag mu spomin!

* Ne samo besede, temveč tudi dejanja! »Slovenec« je posvetil uvodnik izjavam, ki jih je dal papež v zvez. z razmerami v Franciji. Med drugim je dejal: »Glavna naloga cerkve v našem času je, da priskoči na pomoč vsem, ki trpijo, da olajša bedo človeštva in pomaga, kolikor le more... Cerkev mora posebno danes duše pridobivati. Samo označevanje resnice ni Kristusu prineslo bog ve kaj uspehov in zmago. Dejanska ljubezen je bila tisto, kar mu je pridobilo duše. Tudi mi nimamo drugega sredstva, da jih pridobimo. Biti moramo oprezni nasproti neverujočim... Nikakor jih ne smemo meni nič tebi nič takoj obsojati kot izkvarjence. A kako jih bomo pridobili za božanski nauk Kristusa? S tem, da jim ga bomo sami razlagali? Ne! Le s tem jih bomo pridobili, če bomo krščansko živeli in njegovo resnico v polnem obsegu udeleževali.« Zelo bomo veseli, če se bo tako imenovani katoliški tisk bržal po teh besedah.

* Še po znižani ceni. Roman »Dva človeka« dobe naročniki in naročnice lahko še ves januar po znižani ceni. V platno vezana knjiga stane 25 Din (namesto 34 Din), mehko vezana pa samo 15 Din (namesto 24 Din). Pišite na uredništvo »Domovine« v Ljubljani, da se vam pošlje položnico. Takoj, ko založba prejme denar, odpošlje knjigo. Ne zamudite priložnosti, da si po nizki ceni nabavite knjigo, ki je med najlepšimi, kar jih je izšlo v zadnjih letih.

* Iztreženje hrvatskih gasilcev. Pred meseci smo poročali o izstopu hrvatskih gasilcev iz državne gasilske zveze. Takrat so sklenili hrvatski gasilci, da ustanovijo samostojno gasilsko organizacijo, ki se bo podrejala samo navodilom dr. Mačka. Razna znamenja pa zdaj kažejo, da se dr. Maček kot vrhovni poglavar gasilcev ni tako obnesel, kakor so nekateri pričakovali. Med hrvatskimi gasilci se je namreč znova pojavila misel, da bi se vrnili v Gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije in spet opustili komaj ustanovljeno samohrvatsko gasilsko organizacijo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

tako podoben, da sem se takoj odpeljal k Grelu in tam primerjal prstne odtiske. Odtiski so bili enaki. Potem je govoril Lomont še nekaj o brazgotini. Kaj je bil Harry Goldenburg iskal v Grellovi obleki z Grellovimi rečmi v žepih v Grellovi hiši, mi je še uganka!«

»Ali je to tisti Goldenburg, ki je bil zapleten v tisto velikansko sleparstvo z ležišči zlata v Južni Ameriki?« je zamišljeno vprašal policijski predsednik sir Hilary.

»Da. Bil je neverjetno spreten lopov, ki nam je prizadeval premnogo skrbi, dokler je živel.«

»Toda kako ste mogli dobiti odtise njegovih prstov, ko ga nikoli niso nikjer zaprli?«

Foyle se je nasmehnil: »Jaz sam sem ga nekega dne prijel v baru, na videz zaradi žeparstva. Seveda v resnici ni ničesar ukradel, pač pa nam je dal priložnost, da smo dobili njegovo fotografijo in odtiske prstov.«

»In kaj zdaj? Kako boste našli Grella?« Foyle je vzel polo papirja, nekaj pisal po njej, potem pa jo je izročil siru Hilaryju, ki je vneto prikimaval, ko je z nje bral.

Uro nato so bili po mestu že razširjeni veliki lepaki z naslednjim besedilom:

»POLICIJSKO NAZNANILO

200 funtov nagrade

Zaradi umora se išče Harry Goldenburg, ki si je nadel tudi imena Hon. Rupert Baxter, Maks Smith, John Brooks itd.

Opis: Starost okoli 45 let, visokost okoli 6 čevljev in 1 palec, barva kože rjavkasta.

Frank Froest:

3 Neznanka s tančico

Kriminalni roman,

Zgoraj je skrbno zaprl vrata, vzel nato kos papirja, ga zmečkal in pomočil v črnilo. Potem je stopil k mrtvecu, pomazal s črnilom konce njegovih prstov na desnici in jih pritiskal na kos pivnika. Presenečen tajnik ga je gledal, ne da bi ga bil razumel. Foyle pa je vzel iz žepa drug papir in ga primerjal z odtiskom.

Zdaj se je Foyle obrnil in njegov obraz je bil nenavadno resen.

»Gospod Lomont,« je rekel, »ali je ves naš spoznavalni način napačen — in to se mi zdi nemogoče — ali pa mož, ki leži pred nami, ni Robert Grell?«

Lomont je nehote napravil korak nazaj in se približal k steni, kjer se je oprl.

»Da ni Robert Grell?« je zamolklo ponovil.

Foyleu se je skoraj zazdelo, kakor bi bilo na Lomontovem obrazu nekaj drugega kakor samo strmenje. Potem pa si je rekel, da se je moral zmotiti in da je slabotni, slabokrvni tajnik samo tako nervozen. Tudi o tem tajniku je imela policija vse podatke in iz njih se je videlo, da je poštenjak.

Ker so bili zastori zagrjeni, je vladal le nekakšen mrak v sobi. Foyle je vzel električno svetilko z zelenim senčnikom s pisalne mize in privil luč tako, da je njen soj padel rezko na mrtvečev obraz.

»Poglejte,« je mirno dejal, »ali je to vaš nekdanji gospodar?«

Mladi mož se je zravnal, kakor bi bil hotel premagati svoje občutke, in se je približal mrtviču. Nekaj trenutkov je gledal, potem pa je odkimal z glavo in šepnil: »Ne, ni! Na sencih vidim brazgotino, ki je go spod Grell ni imel.«

Segel je s krčevito kretnjo po Foyleovi roki: »Kdo je ta človek?« je vprašal z drhtečim glasom. »Kaj pomeni vse to? Kje je go spod Grell?«

Foyle se je po svoji navadi počohal po bradi.

»Tudi jaz bi rad vedel,« je pripomnil. »Ne vem več od vas. Ta mož ni Robert Grell, čeprav mu je čudovito podoben. Poslušajte, gospod Lomont, živa duša ne sme o tem ničesar izvedeti, dokler vam jaz tega ne dovolim. Ta skrivnost naj za enkrat ostane med nama.«

»Dobro, gospod Foyle.«

Toda Heldon Foyle ni bil povedal vsega, kar je vedel...«

»Vidite, po čistem naključju sem to ugotovil,« je pripovedoval Foyle vso zgodbo pozneje policijskemu ravnatelju. »Nihče, ki je Grella poznal, si ni trupla natančneje ogledal. Njegov sluga je kratkomašo verjel, da je bil umorjen Grell. Ko sem pregledoval policijske zapiske, da bi našel kakšne podatke o Petrovski, sem po naključju naletel na fotografijo Goldenburga, ki je bil Grelu

* Tudi med čitatelji »Domovine« se je močno priljubila knjiga »Zgodbe brez groze«, ki vsebuje 15 zabavnih povestic Davorina Ravljena. Založba »Cesta«, ki je knjigo izdala, je prejela že nekatera naročila tudi iz tujine, iz vrst naših izseljencev. Za zimске večere je ta knjiga najpripravnejše čtivo, ki ga boste ponovno prebrali. Knjiga stane navzlic 128 stranem in okusni opremi samo 10 Din, lepo v platno vezana pa 15 Din. Naročite jo z dopisnico na naslov: Založba »Cesta«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

* Žena in knjigovodstvo. Zakaj pa ne? V vsakem domu je potrebno, da vodi žena nadzorstvom nad denarnim gospodarstvom. Dobra gospodinja bo prevzela to nalogo na svoje rame. In kam bo zapisovala vse dohodke in izdatke? Kupila si bo gospodinjski koledar revije »Žena in dom«, ki je pravkar izšel. V njem bo našla za vsak dan primerne razpredelnice, kamor bo lahko vpisovala dohodke in izdatke, da bo imela vsak trenutek razgled nad tem, kar je prejela in kar je izdala. Tako se bo lahko ognila prepiru z možem, ki jo bo izpraševal, kam je dala denar, ona pa se tega ne bo mogla natanko spomniti. Razen tega bo dobila v tem koledarju še celo vrsto poučnih in zabavnih člankov s slikami, dobrih nasvetov in veselih smešnic. Knjiga ji bo vse leto dobro služila in komaj bo čakala do božiča, da dobi novo s spet novim presenečenjem in pouki. Koledar, ki je zelo obsežen in razkošno opremljen, stane vendar samo 15 dinarjev. Naročnice ženskega mesečnika »Žena in dom« dobe razen koledarja še štiri druge knjige (Od zakona do ljubezni, Spol in usoda, Vezenje, Kako naj se žena neguje) za skupno 37 dinarjev, med tem ko stanejo te knjige posamezne v knjigarnah po 30 dinarjev. Ne boste razočarani! Mož lahko pripravi ženi najlepše presenečenje, če ji kupi te knjige. Pišite upravi mesečnika »Žena in dom« v Ljubljani, Dalmatinova 8d, pa boste dobili na ogled eno knjigo in eno številko revije.

* Mladenci rekruti! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprejnjega vstopa v kader ali odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila dajete za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

obraz štirioglat, lasje sivkasti, gladki, brki, samozavestna hoja.

Harry Goldenberg je po rodu Američan. Mnogo je potoval po svetu in govori angleščino skoraj brez naglasa. Živel je v Madridu, Parizu in Rimu in zna več jezikov.

To nagrado dobi vsakdo, ki pripomore, da policija osumljenca prime.

PETO POGLAVJE

Ko se je delal dan, je Fairfield še zmerom stopical po svoji sobi. Roki je imel na hrbtu, med zobmi pa je žulil ugasel ogorek smotke.

»Norec sem,« je mrmral. »Zakaj naj bi imela policija mene na sumu? Kakšno korist bi imel jaz od Grellove smrti? ...«

Toda to je rekel z glasom človeka, ki skuša zaman samega sebe prepričati. Če bi bil malo bolj iskal, bi lahko našel vzrok, ki bi mu prinesel korist... In neka oseba bi ga lahko izdala. Iti mora k njej, da ji zapre usta.

Sluga, ki mu je odprl vrata palače vojvode Burghleya, je debelo pogledal Fairfielda, ki je bil neobrit in neprespan.

»Tako moram govoriti z lady Heleno!« je velel Fairfield.

»Se ni vstala, sir Ralf!«

»Nekaj zelo nujnega je in potrebno je, da govorim z njo.«

Sluga ga je mirno odvedel v sprejemnico. Čez nekaj časa so se odprla vrata in Helena Meredithova je prišla. Obležena je bila v rožasto jutrnjo haljo. Iz njenih čudežnih sivih oči je govorilo samo začudenje in niti najmanj strahu, ko mu je ponudila roko.

* Smrtna nesreča mladega stražnika. Pred kratkim ponoči se je pripetila na železniški progi pri Zeleni jami v Ljubljani huda nesreča, ki je zahtevala življenje mladega, komaj šest mesecev nameščenega policijskega stražnika pripravnika 23letnega Alojzija Kreseta, ki je bil po rodu iz Hrušoveca pri Novem mestu. Krese je imel tedaj službo na progi Ljubljana Zidani most v Mostah. Ker je bila nad Ljubljano in okolico gosta megla, nesrečnež ni videl po progi. V usodnem času sta se srečala na kraju, kjer je stal stražnik Krese, dva vlaka, in sicer osebni, ki je prihajal v Ljubljano in orientekspres, ki je odhajal proti Zagrebu. Stražnik se je z desnega tira pravočasno umaknil osebni vlaku, nj pa opazil ekspresnega vlaka, ki je pridrvel po levem tiru. Lokomotiva je vrgla Kreseta kakih pet metrov daleč s proge, kjer je nesrečnik obležal na mestu mrtve.

* Nova žrtev granate. V neki majhni jami na Kozliču v bližini Grgara so našli truplo kmečkega posebnika Andreja Petrevčiča, starega 43 let. Mož se je dva dni prej odpravil doma, da bi v gozdu našel granato, ki jo je v jami skušal razstaviti, a mu je pri tem eksplodirala in ga ubila. Petrevčič je imel hude poškodbe po vsem telesu in v jami, sredi katere je ležal, je bilo vse polno drobcev granate. Možno pa je, da se je hotel v jami le malo ogreti in si je tam iz dračja pripravil majhen ogenj, ki pa je povzročil eksplozijo granate, katero je v jami morda kdo drugi že prej skrili. Poleg Petrevčičevega trupla so našli namreč tudi še nekaj ožganih vejic in penela.

* Živ je zgorel. Na Remšniku je 45-letni oglar Anton Meznarič iz Breznega vrha že teden dni žgal oglje v gozdu. Ko so mu zmanjkale življenjske potrebščine, se je napotil do bližnje naselbine, kjer si je kupil kruha in nekaj slanine. Ko se je vrnil v gozd, se je utrujen vlegel ob ogljenici in zaspal. Naslednji dan so ga prišli obiskat žena in otroci, pa so ga našli vsega ožganega in mrtvega. Nedvomno je utrujenega Meznariča najprej omamili strupeni plin, ki se je razvijal v ogljenici, nato pa se mu je neznanokako še vnela obleka, kar je postalo usodno. Blag mu soomil!

* Velik požar v Slovenjgradcu. Na novoletno jutro je nastal velik požar v parni žagi g. Franca Marčiča v Slovenjgradcu in žago upepelil do tal. Žaga je bila zgrajena pred 10 leti. Opremljena je bila z najmoder-

nejšimi stroji in vredna okoli 400.000 Din. Zadnja štiri leta zaradi izredno slabe prodaje lesa sploh ni obratovala, zato jo je g. Marčič prodajal. Na Silvestrovo se je še pogajal z nekim kupcem iz Vukovara in prav na novo leto bi bila morala biti podpisana kupna pogodba. Toda kupčijo je preprečil požar.

* Utonila v Soči. Pred nekaj dnevi je nekaj delavcev iz Podgore pri Gorici našlo na bregu Soče truplo 25 letne Josipine Makucove iz Standreža. Po komisijem ogledu so truplo odnesli v štandreško mrtvašnico in ga naslednjega dne pokopali. Vse kaže, da je Makucova po nesreči padla v Sočo.

* Strašna smrt mladega delavca. V nedeljo okrog poldneva je 29letni delavec Anton Drnovšek iz Knezdola pri Trbovljah čistil s cunjami porcelanaste izolatorje v transformatorski postaji v Laškem. Ravnal pa je tako neprevidno, da je prišel v stik z električnim tokom, ki je Drnovšku prežgal vso obleko in ga ožgal po vsem telesu. Nesrečnež se je začel zvijati v groznih bolečinah in je začel tako besneti, da so mu morali nataktni prisilni jopič. Nato so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je po hudem trpljenju izdihnil.

* Požar v tržaških petrolejskih skladiščih. Pred dnevi je nastal v petrolejskem skladišču pri Sv. Soboti v Trstu nevaren požar. Mehanik Karel Brumat je imel opravka pri električni črpalki nekega velikega rezervoarja. Po nesrečnem naključju je povzročil kratak stik, zaradi katerega se je v rezervoarju vnel plin in eksplodiral. Mehanik je pri tem dobil nevarne opekline. Rezervoar so z vso naglico izolirali in tržaškim gasilcem se je kmalu posrečilo pogasiti ogenj in tako preprečiti veliko nesrečo za vso tvornico.

* Smrtna nesreča. Na cesti iz Povirja v Sežano se je pripetila pred božičem huda nesreča. Slikar Milan Macarol in Ludvik Urbančič od Sv. Križa pri Tomaju sta se z motornim kolesom peljala proti Sežani. Da bi se izognila nekemu kolesarju, ki se je na ovinku pojavil nenadno pred njima, sta naglo zavila vstran. Macarol, ki je vodil motorno kolo, pa je z njim ravnal tako nesrečno, da se je kolo prevrnilo. Urbančiča je zagnalo v velikem loku čez cesto med kamenje. Dobil je hude poškodbe na glavi, ki jim je v nekaj minutah podlegel. Macarol pa je bil le lažje poškodovan.

»Kaj vas je tako zgodaj privedlo k meni?«

»Ali ne bi sedel?« je vprašal v zadregi.

Pozorneje ga je pogledala, potem pa ga je iznenada pograbila za roko.

»Kaj se je zgodilo?« je kriknila. »Kakšni pa ste? Govorite! Ali je — mrtev?«

Fairfield je krčevito prikimal.

»Snoči so ga — umorili.«

Tedaj je Helena prebledela kakor zid. Omahnila je v naslanjač.

»Mrtev,« je zajecjajala. »In danes je dan poroke. Mrtev! Robert!«

Najmanj deset minut sta potem oba molčala. Potem se je Helena spet zavedla. Zravnila se je in ga hitro vprašala: »Kako je bilo?«

Fairfield je začel počasi pripovedovati. Ko je prišel do telefonskega pogovora, je dvignila roko.

»Pravite, da me je Robert nalagal?«

»Ni mislil vas. Naročil je, naj vsakomur rečem, da ga ni doma,« je zajecjajal Ralf.

Njene oči so se zaiskrile. »Pred enajsto je bil umorjen in takrat ste mi vi rekli, da je v klubu,« je nadaljevala in nekaj prežetega, skoraj živalskega je bilo na njenem obrazu.

»Ali mi ne verjamete?« Proseče je iztegnil roke. »Besedo vam dam, da sem govoril resnico. Zakaj naj bi lagal?«

»Se vprašujete?« je vzkliknila. »Na poti vam je bil! Dokler je on živel, niste mogli ničesar doseči pri meni. Delali ste se, da ste se potolažili z usodo, ko sem sklenila postati njegova žena, in pravili ste, da hočete ostati moj prijatelj — in tudi — njegov.«

Zdrnil se je, kakor bi ga bil kdo sunil v

obraz. Potem je na moč mirno dejal: »Ne veste, kaj govorite. Ker sem vas ljubil — kakor vas še zmerom ljubim — preden je stopil Robert v vaše življenje — mi pripisujete tak strašen zločin?«

Vstala je, šla k vratom in pritisnila na zvonec.

»Videli bomo, kaj bo policija rekla o tem,« je ledeno odvrnila.

»Odvedite gospoda,« je naročila vratarju, ki se je pokazal na pragu.

Sir Ralf se je mrtvo priklonil in odšel iz sobe. Ko je šel po cesti, ni opazil človeka, ki mu je sledil skoraj tik za petami in potem še enega, ki je bil kakšnih dvajset metrov dalje.

V palači pa se je Helena vrgla na otomano in zajokala. Ljubila je Grella in vest, da je mrtev, jo je prevzela kakor strela z jasnega. In nekaj ji je reklo, da mora biti Fairfield res vzrok Robertovi smrti.

Oče jo je gledal, ko mu je pripovedovala, kaj je zvedela. Skušal jo je potolažiti in ji svetovati, naj leže.

»Ne,« je hladno rekla. »Delati moram. Zdajle pojdem takoj na Scotland Yard, da bom zvedela, ali vedo tam kaj več.«

»Kakor hočeš,« je dejal oče. »Vzela bova avto in se peljala tja.«

»Rajši pojdem sama,« je odvrnila in odšla. Stari vojvoda se je zastrmel v ogenj. Čudil se je njeni trmi.

Kar je izgubil ženo, je prišel čisto pod oblast svoje edine hčere. Zdaj je premišljal, kaj naj stori. Sklenil je, da se bo obrnil na hišnega odvetnika doktorja Browna.

»Foyle pa je prav tedaj sedel nad kopico

* **Trije otroci so se zadušili.** Na Medvedjem Brdu pri Črnem vrhu se je pripetila na domu posestnika Ivana Zaklija huda nesreča. Nedavno proti večeru sta zakonca 34letni Ivan Zakelj in njegova žena 30letna Franciška spravila svoje tri otroke, 5letnega Frančka, 3letno Francno in šele 9 mesecev staro Marijo k počitku. V hiši sta zakurila peč, nato pa sta se odpravila v vas. Okrog 20. ure sta se vrnila. Iz hiše jima je že v veži udaril v nos vonj po ožganem lesu. Vsa preplašena sta naglo planila v sobo, kjer sta našla vse tri otročiče mrtve v postelji in zibelki. Zastrupljeni so bili od ogljikovega monoksida.

* **Tragična smrt.** Na svojem stanovanju v Idrijski ulici v Ljubljani je na Silvestrov večer šel v smrt g. Zorko Fakin, odvetniški kandidat, star komaj dobrih 40 let. Pokojnik je postal žrtev svojih razrvanih živcev. Pred leti se je precej udejstvoval tudi v javnosti in je bil urednik svoječasnega dnevnika »Jugoslavije«. Blag mu spomin.

* **Velik požar na Colu.** Pred dnevi je nastal v seniku posestnika Franceta Kofola na Colu požar, ki se je naglo razširil na hišo in gospodarsko poslopje. Kofol je zaradi požara oškodovan za dobrih 40.000 lir.

* **Otrok se je polil s kropom.** V Spodnji Vižingi pri Marenbergu se je v odsotnosti staršev približala dveletna Lojzka Vulčeva štedilniku, na katerem je bil velik lonec kropla. Dekletce je seglo po loncu in pri tem se je lonec nagnil in se je krop razlil po otroku, ki je kmalu za tem izdihnil.

* **Pod vlak je skočil.** Nedavno zvečer si je končal življenje 27letni elektromonter Rajko Puc, doma iz Gorice, zaposlen kot delavec pri stavbnem podjetju »Slograd« na Jesenicah. V smrt je šel, ker ni mogel dobiti dela kot elektromonter.

* **Sodna razprava o cerkvenem ropu v Galiciji.** Svoječasno smo že poročali, da je v noči na 2. aprila lani nekdo vlomil v župno cerkev v Galiciji in odnesel razno dragoceno cerkveno posodje. Storilec je ostal še do danes neznan. V hmeljski sezoni pa je župnik g. Čarf pri čiščenju svoje peči za sušenje hmelja nepričakovano našel na dva ukradena keliha in pateni. Ker je g. župnik, kakor je sam izjavil, že prej sumil, da je vlomilec morda našel te predmete odnesel, da bi lahko župnika očrnil, se mu je zlataj še bolj utrdila misel, da je nede te reči našel skrival pod njegovo streho. Župnik je te predmete prenesel v župnišče in povedal o tem le kuharici, ki ji je obenem zabičal, naj zaenkrat

o vsem tem molči, dokler se mu ne posreči izslediti razširjenega govora, ki so njega dolžile tega dejanja. Kuharica je orožnikovo povedala, da je te predmete župnik začasno skrival, dokler ne bi razkrinkal klevečnikov. Na tej podlagi je določeno orožništvo prišlo v začetku oktobra v župnišče in uvedlo hišno preiskavo. Orožniki so zahtevali od župnika, naj jim pokaže, kje so cerkveni predmeti. Župnik je izjavil, da je sicer res da posodja našel, odklonil pa je da bi sam pokazal prostor, kje so ti predmeti. Orožniki so jih nato sami našli v župnijskem podstrešju. Našli pa so še ostalo ukradeno cerkveno posodje, o katerem župnik le ni vedel, kje je bilo skrito. Ker je vse predmete g. župnik zavaroval proti vlomom in ta vlom takoj po izvršitvi zavarovalnici prijavil, ga je državno tožilstvo obdolžilo zločina zoper imovino s prevaro, češ da je hotel prikriti te cerkvene predmete, da bi na ta način od zavarovalnice dosegel zavarovalnino. Pri razpravi se je v obrambo poudarjalo, da je obtožba neutemeljena, ker je g. župnik te predmete zavaroval v korist cerkve in ne na svoje ime. Sklenil je pogodbo zavarovanja tudi le na prigovarjanje zastopnika zavarovalnice. Če bi bil sam vlomilec, bi bil pač odnešene predmete skrival kam dalje, ne pa na podstrešje v cerkvi in v župnišče. Sodišče je župnika g. Čarfa oprostilo.

* **Prijeta tatova.** Mariborska policija je prijela 26-letno tvorniško delavko Elizabeto Bachovo in 27-letnega tkalca Ivana Podjavorška. Bachova je ukradla trgovcu Puklu v Vetrinjski ulici aktovko, v kateri je bilo za 69.000 din bankovcev, poleg tega za 1000 dinarjev kovancev in za 40.000 dinarjev zadolžnih pisem, knjiga dolžnikov in štiri hranilne knjižice za 130.000 dinarjev. Odločni preiskavi policije gre zahvala, da je g. Pukl dobil nazaj skoro ves denar razen 1900 dinarjev, za katere Bachova ne pove, kam jih je dala. Precejšnjo škodo pa bo trpel trgovec zaradi tega, ker je vsa zadolžna pisma v vrednosti 40.000 dinarjev zažgala, knjigo zadolžnikov pa vrgla v Dravo. Bachova je pri zasliševanju dejala, da je bila s svojim ljubimcem Ivanom Podjavorškom s Pobrežja že pred božičem sklenila, da bosta okradla Pukla, katerega sta poznala že več let. Po tatvini sta najela sobo, kjer sta si razdelila tatinski plen. Oba sta izročena sodišču.

* **V šolo sta vlomila.** Pred malim senatom v Celju sta se zagovarjala 27letni posestnik Alfonz Urbančič in njegov brat 29letni France iz Blance pri Sevnici. Oba sta itali-

janska državljana. V noči na 23. oktobra sta vlomila v šolo v Blanci, prebrskala pisalno mizo šolskega upravitelja Vilka Ženerja in si pripravila v upraviteljevi kuhinji upraviteljev površnik, klobuk, hlače in tri ključa. Pri tem pa jih je šolski upravitelj zalotil in pregнал. Oba obtoženca sta bila obsojena na šest mesecev strogega zapora in na izgubo častnih pravic za dobo treh let, po prestopu kazni bosta izgnana za pet let v Italijo.

* **Cigan Stipe Nikolić obsojen.** V neki obtožnici noči se je vračal proti domu v vas Trnovo pri Leskovcu 40letni posestnikov sin Jože Miler. Sredi poti je naenkrat začel sumljivo skovikanje. Mož sicer ni praznoveren, vendar mu je postalo tesno pri srcu, kajti spomnil se je, da ima s seboj težavno prisluženih 1550 dinarjev. Glasovi skovirja pa so se ponavljali in kar naenkrat so se pojavili pred njim trije neznanci. Še preden se je zavedel, ga je eden že stisnil za vrat, da mu je začela pohajati sapa. Podrli so ga na tla in ko se je čez čas ozavestil, je opazil, da mu je bil ukraden ves denar. Miler je takoj pohitel k bližnjim orožnikom in jim povedal doživljaj. Rekel je, da je bil napadalec, ki ga je stisnil za vrat, precej temen v obraz. Zdelo se mu je, da so bili zločinci cigani. Na podlagi njegovega opisa so orožniki enega izmed zločinske trojice kmalu izsledili v osebi cigana Stipe Nikolića iz okolice Samobora. Zaradi napada se je moral cigan zagovarjati pred senatom petorice v Novem mestu. Ko so ga vprašali, kdaj in kje se je rodil, ni vedel povedati, saj je to skrivnost ciganskega življenja in najbrž mu tudi starši nikdar niso tega povedali. Dokazi, da je sodeloval pri ropu, so bili zadostni in zaradi tega je bil obsojen na tri leta robije.

* **Ponarejena rdeča redkvice na trgu.** Maršikaj znajo ponarediti. Da bi pa kdo ponarejal navadno rdečo redkvico, tega menda doslej zgodovina ne pozna. Tak primer se je pripetil te dni v Mariboru. Na tržno nadzorstvo je prišla ugledna mariborska lastnica restavracije ter se pritožila, da je bila na trgu opeharjena. V dokaz je predložila šop lepe rdeče redkvice, ki je bila nekoliko debela, kar pa se večkrat dogaja. Redkvica je bila na prvi pogled videti kot čisto pristna, ko pa so eno na pobudo gospe dali v kozarec vode, je začela lepa rdeča barva z redkvice barvati vodo in plod je zbebel. Zdej se je videlo, da je neznan pretkanec ponarenil redkvico iz navadne repe. Zbral je bolj drobne plodove repe ter jih rdeče pobarval. Na ta način je pobarvano repo

poročil svojih ljudi. Tedaj so mu naznanili prihod Helene Meredithove. Vstal je in ji šel naproti.

»Gospod Foyle?« je vprašala.

»Da, sedite, prosim, lady Helena. Prehiteli ste nas. Pravkar sem poslal k vam svojega uradnika, ki naj bi vas bil prizanesljivo obvestil o smrti gospoda Grella. Ne bom vam pravil, kako je mene osebno to zadelo. Tudi nadlegoval vas ne bom. Le nekaj vprašanj bi vam rad zastavil.«

»Prav. Ali ste že kaj odkrili?«

»Zaenkrat vam skoraj ne morem odgovoriti, ker prva preiskava še ni končana.«

»O, saj ni treba preiskovati. Lahko vam povem, kdo je morilec ali pa povzročitelj umora.«

Šef kriminalne policije je zakašljal in skrival svoj obraz v robcu. Nihče ne bi bil mogel reči, ali so ga te besede presenetile ali ne.

»Potem nam boste pa prihranili mnogo truda,« je dejal vljudno. »Kdo pa je?«

»Mislim, da je sir Ralf Fairfield.«

Foyle je zmajal z glavo. Dobro je poznal ljudi in vse na Fairfieldu ga je odvrčalo od prepričanja, da bi bil ta človek morilec. Toda — saj človek nikoli ne ve!

»Ali se zavedate, da je to huda obtožba?« je mirno vprašal. »Zakaj naj bi bil Fairfield to storil?«

Dekle je začelo hitro pripovedovati, da jo je Foyle komaj dohajal z zapiski. Ko je končala, je odložil pero in rekel: »Vse se suče okoli tega, da je sir Ralf ob enajstih telefoniral, da je sir Robert v klubu. Pravite, da ste ga odbili, ko vas je prosil za roko, in mislite, da je on zaradi tega iz ljubosumnosti

ubil Grella. Člani kluba niso mogli povedati, ali je bil ob času umora v klubu.«

»Tedaj je on morilec!« je vzkliznila. »Robert ni imel razen njega nobenega sovražnika. Ali ga boste zaprili?«

»Se ne,« je dejal Foyle. »To je samo sum. Preden moremo prijeti človeka, ki je v Fairfieldovem položaju, moramo imeti otipljive dokaze. Ali mi hočete odgovoriti še na nekaj vprašanj?«

Ko ga je Helena pol ure nato zapustila, se je naslonil v svoj naslanjač.

»Dekle ga hoče za vsako ceno spraviti na vislice,« je zamrmral. »Vsekako je morala biti zelo zaljubljena v Grella. Rad bi imel Fairfieldove odtiske prstov. To bi zadevo odločilo. Vendar pa to še zmerom ne bi prineslo niti migljaja, kako je mogoče, da smo našli v sobi Goldenburga, ne pa Grella. Tudi to bo treba čimprej razkriti.«

ŠESTO POGLAVJE

Še isti večer se je Foyle oglašil pri Fairfieldu, ki ga je sprejel zelo hladno.

»Prišel sem k vam, da se vam opravičim zaradi svojega vedenja v Grellovi hiši,« je dejal uradnik z neprisiljeno vljudnostjo. »Zelo razburjen sem bil, vi pa tudi. Zdej ko sva se oba že pomirila, bi vas rad vprašal, ali bi želeli še kaj dodatki k svojim izpovedim. Saj boste tako še zaslišani pri mrliškem ogledu, toda napravili nam boste veliko uslugo, če boste že prej rekli, kaj nameravate povedati.«

Fairfield je skomignil z rameni. »Saj sem vam povedal že vse, kar ste mogli od mene zvedeti. Sicer pa ste tako govorili s Heleno Meredithovo.«

»Ne,« se mu je brez pomišljanja zlagal Foyle. »Ali bo ona povedala kaj pomembnega?«

Olajšanje se je pokazalo na Fairfieldovem obrazu.

»Dosti dela imate še, gospod Foyle,« je rekel. »Ne bom vas zadrževal.«

Detektiv je sprejel te besede z nasmeškom. »Ne bom vam vsiljeval svoje družbe, sir Ralf. Samo to bi vas prosil, da mi opišete tisto ovratnico.«

Z vidnim upiranjem mu je Ralf ponudil črnilo in papir, potem pa mu je narekoval opis in Foyle je vneto pisal. »Ali se hočete podpisati?« ga je prosil. »Ne, tu.«

Foyle je vstal in se zelo nerodno spotaknil. Pri tem je prijel za Fairfieldovo roko, da se konci Ralfovih prstov trdno pritisnili na mokro pisavo.

»O, prosim vas, oprostite mi! Kako neroden sem bil. Pisava se je nekoliko zabrisala, toda brati se bo le še dala. Lahko noč vam želim, sir Ralf.«

Pet minut pozneje je stal Foyle v bližnji javni telefonski govornici in je skrbno primerjal Fairfieldove prstne odtise na papirju s fotografijo prstnih odtisov na ročaju bodela. Črto za črto je primerjal in se pri tem posluževal tudi povečalnega stekla. Ko je končal, si je pogladil brado in je pokimal predse. Morilec onega moža, ki je bil Robertu Grellu tako podoben, torej ni bil sir Ralf Fairfield.

Da bi svoje bivanje v telefonski govornici opravičil, je Foyle zatem dvignil slušalko in poklical kriminalno policijo.

»Tukaj Foyle,« je dejal. »Ali je kaj novega?«

(Dalje.)

maglo in drago prodal, ker je redkvice zdaj na zimo res posebnost ter je na trgu ni dobiti.

* **Roparski napad.** Na starega leta ponoči sta neznana zlikovca napadla uglednega kmeta Mlakarja Franca iz Kumpolja pri Boštanzu ob Savi in mu ukradla okrog 9000 dinarjev, ki jih je imel pri sebi kot izkupiček za prodana vola. Mlakar se je branil in ruval z njima, dokler ni omagal. Pozneje, ko je prišel k sebi, je sam prišel še do posestnika Godca, odkoder so ga spravili domov. Roparja iščejo orožniki.

* **18 let robije za umor.** Pred novomeškim velikim senatom se je zagovarjal zaradi umora svoje tašče 70-letne Marije Speličeve posestnik Jože Fišter iz Srednjih Lakenc, ki je starko v hlevu zadavil in jo nato obesil. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga je obsodilo na 18 let robije in trajno izgubo častnih pravic. V svojem zagovoru je Fišter navajal, da mu je tašča vedno grozila, da ga bo spravila z domačije.

DR. RUDOLF ROŽIČ

zdravnik

se je naselil

v GORNJI RADGONI

ter je začel ordinirati v hiši g. dr. Breznika.

* **S sekiro je ubil očeta in mater.** Letos v maju je mirne Muretince razburil grd zločin. Sin in njegova žena sta dvignila roko nad starši in sinova sekira je umorila očeta in mater. Zadnje dejanje tega strahotnega dogodka se je te dni odigralo v Mariboru pred okrožnim sodiščem. Sta to 31 letni posestnik Franc Znidarič in njegova 30 letna žena Jožefa. Obtoženca sta se poročila leta 1929 in prevzela od Znidaričev posestvo. Oba roditelja sta si dogovorila dosmrtni prežitek. Med mladima in starima zakoncema je prišlo zaradi tega do preprirov in do pravd. Usodnega dne je bil stari Jožef Znidarič v Ptujju. Vrnil se je okoli 17 ure. Kako se je krvavi dogodek odigral, ne ve nihče, oziroma samo obtoženec, ki pravi, da je oče v svoji sobi pričel razgrajati. Nato je obtoženca poklical v svojo sobo, kamor je res odšel. Zaradi prepira da se je tako razburil, da je pograbil sekiro in z njo udaril očeta po glavi. Vsega ostalega da se ne spominja. Nekoliko drugače opisuje zločin obtoženca. Ona pravi, da sta bila z materjo takrat, ko sta se njen mož in oče prepirala, na vrtu. Ko sta zaslišali prepir, sta šli v sobo. Obtoženec da je takrat že besnel in zmerjal starše. Skočil je nato v kamro, vzel sekiro in stekel za očetom in materjo, ki sta pobegnili na njivo pred hišo. Tam je dohitel očeta in ga ubil. Kakor besen je sin takoj nato stekel še za materjo Marijo ter tudi njo večkrat udaril s sekiro po glavi, da se je zgrudila v krvi in izdihnila. Obtoženec je takoj po krvavem dejanju sedel na kolo in se odpeljal k orožnikom v Gorišnico. Tu je izpovedal, da je s sekiro udaril očeta in mater ter da ne ve, ali sta mrtva. Na vprašanje, zakaj je to storil, je sin izpovedal, da je zaradi stalnih preprirov moral napraviti konec. Pri raztelesenju obeh trupel je komisija ugotovila, da sta roditelja imela lobanji popolnoma zdrobljeni in so bile vse poškodbe smrtne. Ker je obtoženec zatrjeval, da je storil dejanje v stanju nevrtačunljivosti, je bil preiskan od zdravnika, ki je izjavil, da je obtoženec manj vrtačunljiv. Da je imel obtoženec namen usmrtiti svoje starše, je potrjeno po mnogih okoliščinah. Franc Znidarič je bil med pravico zelo potrjen in se je izgovarjal, da se prav ničesar več ne spominja. Njegova žena soobtoženka je krivdo odločno, zanikala. Franc Znidarič je bil obsojen na dosmrtno robijo, njegova žena na oproščena.

STOTAK VSAK MESEC V KUHINJI BOŠ PRIHRANILA.

ČE V »ZENI IN DOMU« SE BOŠ GOSPODINJSTVA UČILA.

Zenski časopis »Zena in dom« stane četrtletno 12, s prilogo vred pa 18 dinarjev.

Naročite ga pri upravi: Ljubljana 108-D.

Popotnikova torba Svojevrsna ljubezenska pustolovščina

Mozirje, januarja.

V našem Mozirju imamo mnogo zabave na račun nekega čez 80 let starega moža. Ta se je namreč zagledal v neko 17 letno dekle. Težko lestev je zaljubljeni mož postavil pod njeno okno, a ni dosegel svoje srčne želje. Neki večer je prestregel izvoljenko in ji zapal, da jo bo počakal zvečer v njeni sobici. Rečeno-storjeno. Mož se je res vtihotopil v njeno sobo. Ko je mladenka prišla vanjo in opazila, da je nekaj živega v njeni postelji, je hitro stekla po gospodarja. Ta seveda ni imel smisla za ljubezenske pustolovščine zaljubljenega starega moža, zato ga je neusmiljeno pregнал iz postelje in sobe.

Dva ali tri dni po dogodku pa so prišli orožniki v hišo, češ da je dekle ukradlo zaljubljenemu staremu možu tisočak. Hišna preiskava ni seveda ničesar našla, vsaj tisočaka ne. Zadevo ima zdaj v pretresu sodišče

Srna kot domača žival

Bregana, decembra.

V gozdnem lovišču g. Josipa Kalina v Bregani je našel njegov gozdni čuvaj Vogrin ob koncu letošnje pomladi v grmovju mlado srnico. Ker mati srna ni prišla dva dni do nje, da jo nahrani, je moral lovski čuvaj najdeno žival izročiti najemniku lova g. Josipu Kalinu. Srnico so tedaj začeli hraniti z mlekom, in sicer na steklenico, kakor hranijo male otroke. Napredovala je zelo dobro in je sčasoma postala popolnoma domača. Dali so ji ime Miki. Njeno sedanje bivališče je v vrtu tik gospodarskega poslopja. Ves dan je na prostem in se družijo z ostalimi domačimi živalmi, ponoči pa spi v svoji hišici. »Miki« se je zelo hitro spoznala z vsemi in hiši, največje prijateljstvo je pa nastalo med njo in malo Nadico, dveletno hčerkico g. Kalina. Po cele dneve sta skupaj in jih je zelo

zanimivo gledati, kako se igrata in objemata. Tudi z domačimi psi se družijo, a ne boji se niti fotografskega aparata. G. Kalin namerava pomladj spustiti žival v svoj lovski revir, če bo le Nadica to dovolila.

Zračenje stanovanj pozimi

Pravilno zračenje stanovanja je tudi umetnost. Predvsem moraš vedeti, da gre segreti zrak vedno pod strop in da se toplota drži pod stropom, od tal pa zmerom pritiska hladnega zraka. Če le za kratko časa odpremo okno, se soba ne more dobro prezračiti. Zato moramo vedno napraviti v sobi preprirov, če hočemo res dobro prezračiti.

Če pa v sobi ne moreš napraviti preprirov, tedaj imej okno odprto vsaj 10 minut, da se bo dobro prezračilo. Napačno je mnenje, da se soba preveč shladi in da je vsa kurjava zastoj, če prezračiš sobo med tem, ko je že zakurjeno. Sveži zrak je takoj spet topel, ker se hitreje segreje kakor pa slab zatohel zrak.

Zračiti pa moramo sobe vsaj trikrat na dan, in to zjutraj, po kosilu in preden gremo spat. Kako neugodno je človeku, če stopi v sobo, pa puhne vanj viažen, težak zrak. Spet pa je napačno imeti pozimi sobe ves dan odprte in puščati noter vso meglo, da se vleže v pohištvo, v stene in ohladi tudi zidove. Seveda take sobe potem ne moreš zlepa segreti in misliš, da je soba ali pa peč temu kriva. Zračiti pametno in pravilno in po potrebi. Sveži zrak se šestkrat hitreje segreje kakor zatohel zrak. Zato prezračiti sobe vselej, preden se zakuriš, in tedaj temeljito.

Srečno novo leto

**želijo sorodnikom, prijateljem
in znancem**

Djakovica. Slovenski fantje pri pehotnem polku: Rudolf Madronič (Dolnje njive), Mirko Bezjak (Ptuj), Stanko Premušak (Maribor), Grga Bolf (Metlika), Gustav Repolušek (Maribor), Jožef Pišek (Celje), Zalih Mihael (Lendava), Štefan Dub (Murska Sobota).

Duša neznanega japonskega junaka napredovala v generala

Japonci so imeli svojega neznanega junaka že davno pred svetovno vojno. Njegov spomenik je steklena omara v posebni dvorani velike vojašnice blizu Tokia. Za steklom je napis in pa več papirjev, ki so vsi politi s krvjo. Kadar Japonci pridejo v dvorano, se pred omaro začno globoko klanjati. Zgodovino tega spomenika pa mora vsak japonski vojak znati na pamet.

Ko je bila rusko-japonska vojska je japonski vojaški odposlanec moral nesti drugemu japonskemu oddelku važna poročila. Ko je hitel proti svojemu smotru, je zdajci zagledal pred seboj četo ruskih kozakov, ki pa Japonca še niso opazili. Vsekakor pa je japonski vojak spoznal, da ga bodo kmalu zagledali in da bo potem izgubljen. Ni bilo več priložnosti, da bi se izognil sovražniku. Rusi ga bodo ujeli in z njim vred važno poročilo. Biti ujet je za japonskega vojaka taka sramota, da jo lahko opere samo smrt. Še hujše pa je, če se bodo Rusi polastili važnega poročila. To bi bil že kar zločin zoper japonsko domovino.

Zato se je japonski vojaški odposlanec naglo odločil. Brž je pograbil svoj nož in si z njim razparal trebuh. Torej je napravil harakiri — japonski način samomora. Ko si je vojak odprl trebuh, je pograbil važne vojaške papirje, ki jih je nosil s seboj, ter jih stlačil v odprto rano v trebuhu.

Komaj je vojak vse to naredil, so že prijezdili ruski kozaki in tam zagledali umirajočega japonskega vojaka. Ker pa je Japonec že umiral, so ga pustili pri miru in jez-

dili naprej. Pozneje je prišla mimo japonska patrolja, ki ji je načeloval oficir. Ta je zagledal na tleh truplo svojega japonskega vojaka in videl njegovo rano. Takoj mu je bilo jasno, kakšna žaloigra se je tu odigrala. Stopil je k mrliču in odprl njegovo rano na trebuhu iz katere je izvlekel tiste važne vojaške papirje.

Se istega dne je japonsko poveljstvo dušo tega navadnega vojaka povišalo v čin podoficirja. Potem pa je duša njegova redno napredovala, kakor napredujejo drugi japonski vojaki in oficirji. Danes je duša tega vojaka že v činu japonskega generala.

Kadar zdaj mlade japonske oficirje ali navadne vojake vodijo pred to omaro, jim kažejo tiste krvave papirje, katere je preprost vojak rešil za ceno svojega življenja pred sovražnikom, in jim vele: »Japonski vojaki, tu je edini kraj, kjer se japonski vojak sme jokati.«

VOZNI LISTKI IN HLAČE

Kmetica zahteva na postaji zase, za svojo mater in za sinčka dva cela vozna listka in enega polovičnega. Blagajnik se vprašujoče ozre na dečka, češ da nima več pravice do polovične voznine, ker je že velik in nosi že dolge hlače.

»Dobro«, se odreže podjetna kmetica, »če se ravna vozniki po hlačah, mi dajte za fanta celo karto, meni pa polovično, moja mati se bo pa peljala zastoj...«

Priloga za zabavo

Dom je prodan

Sredi zelenih travnikov je stal nekoč njegov dom. Zdaj travnikov ni ilo več. Železno rudo so našli v tleh in odkupili travnik za travnikom. Iz tal so zrastle tovarne.

Tudi k njemu so prišli.

»Prodaj svoj dom. Desetkrat več ti damo zanj kakor je vreden. Pomisli, desetkrat več. Moti nas koča sredi tovarn. Prostora nam manjka, raztegnili bi se radi.

Toda Kačar ni hotel prodati, čeprav so mu toliko ponujali. Ni hotel, čeprav sta sinova silila vanj.

»Ne, dokler bom živ, mora dom ostati... Ko me ne bo več... takrat napravita kakor hočeta. Zdaj ga ne prodam za vse pod solncem.«

»Oče, bodite pametni. Za ta denar si lahko kupite drugje veliko posestvo in še vam bo ostalo. Če se gospodje premislijo, ne dobimo skoro nič.«

Toda Kačar ni maral odnehati.

»Da bi se odtod selil? Ne! Pogledajte, kako lepo se vidi tu na pokopališču. Vajina mati počiva tam. Tudi jaz bom kmalu.«

Spet so prihajali gospodje iz tovarne:

»Trideset tisočakov je vredno. Pol milijona va mdamo. Ne zavrnite denarja.«

»Ne,« je odločno rekel Kačar, »dokler bom z mezcem migal, ga ne prodam, svojega doma.«

In ostal je trden.

Dim se je vjal iz visokih dimnikov. Saje so na debele pokrile streho in vrt. Kačar ni maral prodati.

Toda zgodilo se je drugače.

Zima je bila takrat. Debel sneg s črnimi sajami pokrit je ležal na zemlji. Kačar se je pravkar vrnil iz cerkve. Pomolil je še na ženinem grobu in stopil proti domu.

»Oče, ali bi šli v gostilno? Vesele družba bo danes.«

»V gostilno? Ne! Kaj bo tam? Prestar sem že za vino.«

»Pa vendar ne mislite zmerom čepeti samo doma?«

»Zakaj ne bi?«

Vendar sta ga pregovorila, da je šel z njima v rudniško kantino.

Omamljiva sopersa jim je puhnila v lica, ko so odprli vrata.

Kačar je že skoraj pozabil, kako je v gostilni. Saj že tri leta ni bil tam. Kar mu je žena umrla.

Stefan vina je prišel na mizo. Drugi za njim. Pri tretjem je bil Kačar pijan.

Sinova sta začela spet siliti vanj:

»Oče, zakaj ne bi doma prodali? Pomislite, koliko nam ponujajo zanj!«

»Ne... ne...« je zajecjal starec, ki se mu je že jezik zapletal. »Ne... ne...«

Od nekod se je prismolil k njim imeniten gospod.

»No, Kačar, kako se bomo pomenili?«

Sinova pa sta skrivaj poklicala tujega gospoda v kot:

»Kar pogodbo hitro napišite. Ga bova že pregovorila!«

In gospod je začel pisati. Pisal je dolgo, premišljeno.

»Poglejte, takole mislim,« je rekel sinovoma. »Zdaj sem svoje opravil. Ostalo uredita kar vidva. Če ga pregovorita, prinesem zvečer denar.«

Denar! Pol milijona! Še nikoli nista sanjala o tako veliki vsoti.

»Oče, če vam je sploh kaj do naju, se zdaj odločite!«

»Kaj hočeta spet?« ju je nejevoljno vprašal.

»Tole podpišite!«

»Kaj?«

»Tole!«

»Pustita me! Bog ve, kaj je vse napisano.«

»No, podpišite, oče!«

Po dolgem obotavljanju je vzel papir v roke in hoteli brati, toda črke so mu zaplesale pred očmi. Niti besedice ni mogel prečitati.

Starejši sin mu je potisnil pero kar v roko.

Z nerodnimi črkami je zapisal Kačar svoje ime.

»Tako, zdaj je vse v redu,« je dejal starejši sin in mu skoraj iztrgal papir iz rok.

V zvoniku je zazvonilo poldne. Sinova sta vzela očeta pod roko in ga skoro odnesla domov. Starec se je zavalil na posteljo in pri priči zaspal.

Večeralo se je že, ko se je naposled zbudil. Zaspano je pogledal okoli sebe. Nikogar ni bilo v hiši. Vstal je in sedel za mizo.

Podprl si je glavo.

Kako, da je danes popoldne spal? Megleno so mu prišli pred oči dopoldanski dogodki. Spominjal se je še, kako je prišel v gostilno, kako je oštr prinesel prvi polič na mizo. Kaj je bilo potem? S sinovoma se je nekaj prerokal. Potem... potem... se ni mogel več spomniti.

Da, nekaj je podpisoval, se mu je zdelo kakor v megli.

Kaj?

Kaj?

Pa ne, da bi bil...

Tedaj je nekdo potrkal na vrata in vstopil, ne da bi bil počakal odgovora. Zdelo se mu je, da je tega gospoda že dopoldne videl v gostilni. Obraz mu je kar žarel, ko je Kačarju stisnil roko.

»Vidite, to je prav, da ste se izpametovali. Denar sem vam prinesel!«

»Kakšen denar?« se je starec začudil in nekaj ga je izpreletelo. »Saj mi niste nič dolžni...«

»I, za vašo hišo. Ali ste pozabili, kako je bilo v pogodbi?«

»Kakšen denar?«

»Oče, ne delajte se nevednega. Tu je pol

milijona. Preštejte. Pet sto tisočakov, lepo novih. Do konca meseca še lahko ostanete v hiši, da dotlej poiščete kaj novega. Če ne bi tako dolgo nič našli, se bo dobilo v naših delavskih hišah za nekaj časa kakšno stanovanje. Vašo hišo bomo pa podrli.«

»Do konca meseca?« je zajecjal Kačar in se zastrmel predse, kakor bi bil z mislimi kje drugje.

»Da, do konca meseca.«

Našel je pred njim denar.

»Podpišite, da ste prejeli.«

Kakor brez volje je starec podpisal in gospod je šel.

Ko so se njegovi koraki razgubili v snegu, je Kačar počasi vstal in zaklenil vrata.

»Samo še deset dni... Samo še do konca meseca...«

Zagrabil je vrhni tisočak in ga nesel nad svečo. Plamen ga je objel. Zvil se je kakor gosjenica, in drugi, tretji za njim.

Pet sto jih je bilo. Pet sto jih je zgorelo nad svečo.

Sinov še zmerom ni bilo. Najbrž sta bila v gostilni, vesela, da je oče podpisal, in pila.

Stari Kačar je odklenil vrata. Počasi je stopil v noč in krenil po poti, ki jo je bil že tolikokrat prehodil proti pokopališču. Tam se je vrgel na ženin grob.

»Otroci so me prodali žena,« je obupan zastokal.

Sneg je gosto naletaval. Ni se zmenil zanj. Dom mu bodo začeli čez deset dni podirati. Še deset dni, samo deset dni, potem pojde vse. »Kaj naj napravim, žena?«

Sklonil se je še niže k njej:

»Povej, svetuj mi, sinova sta me premotila da sem prodal.«

Klečni! je in se ootekel. Z obema rokama se je oklenil groba.

»Žena, prodala sta me... moja lastna otroka!«

Drugi dan so ga dobili mrtvega na ženinem grobu.

Branko Sodnik.

Ožgani strah

V Strugi je poldrugi meter visoko zapadlo snega. Raztresene kmetije so skoraj izgubile vsako zvezo med seboj. Samo vihar, ki koplje zamete, jih obiskuje, buta na vrata in okna in pripoveduje svoje pošastne povesti.

Drava se molče vije med zasneženimi travniki in mimo spranih skal, kakor da se boji te neznosne beline. Brodniki se stiskajo v hiše. Kdo bi šel na brod v tem volčjem mrazu! Obir je v mesečini kakor s kristalnim prahom posut. Čisto pod nebo moli svojo glavo in kdo ve kaj mu vse zaupajo zvezde ki se sprehajajo nad njim.

Pri Rupovih so pospravili kolovrate. V peči prasketa tleči panj. Za pečko dremlje stara Mojca. Že tretjega gospodarja pomni in vsa je prstena, vendar je zemlja še vedno ne pokliče k sebi. Vsako pomlad pove, da zime ne bo učakala, vsako zimo toži, da ne bo več videla pomladi. Toga in trda se stiska za pečko, kakor okostenela preteklost se zdi. Ko pa dahne sonce na brežine, se razmaje teta Mojca in spet oživi. Domači skoraj pozabijo na njeno starost in se jim zdi kar prav, da stara Mojca pase živino, striže ovce in streže mladeži, da svetuje in pripoveduje ter prerokuje, kakor da je prišla od nekod z drugega sveta.

Tisto jesen je dejala:

»Letos me bo pa stisnilo. Kar pri srcu čutim.«

Rupovi so bili vajeni takih napovedi, zato se tudi nihče ni zmenil zanje. Vedeli so, da bo teta Mojca spet noč in dan predsedela za pečko, kakor hitro zapade sneg. Trda in toga bo pripovedovala pošastne povesti in njen

glas bo prihajal kakor iz groba. Drugače sploh ne more biti. Kdo pa naj bi prišel na njen prostor, ako bi se teta Mojca umaknila!

Tako so zdaj Rupovi globoko v zimi in odrezani od sveta. Hiša je domala vsa pogreznjena v snegu in le teta Mojca je vez, ki veže prebivalce z obilno zakladnico svojih spominov na zunanji svet. Kakor pa je mrko in tesno v takem belem ujetništvu, mladina vendar ureja jasele in gospodinja pripravlja božične priboljške. Zunaj je vnovič začel naletavati sneg. Cunjasti kosmiči tiho legajo na belo podlogo in se koočiijo vedno više in više. Tako je vse zaglušeno da ni slišati niti farnega zvona niti nobenega glasu od nikoder.

»Letos je kakor takrat« se vzdrami grolni glas tete Mojce. »ko se je zmotila Brodnikova Zala s tistim luskincem. Bog se je usmilil...«

Družina prisluhne. Zgodba je stara, pa vendar zmeraj nova, kolikorkrat jo pove teta Mojca. Povodni mož je hodil v vas k Brodnikovim Zali ki ni ostala gluha za njegove zapeljive besede. Kakorkoli jo je mati svarila in jokala, ni mogla deklino odvrniti od nesreče, nazadnje pa je Zala sama bridko objokovala svojo zmoto. Dala je življenje fantičku, ki je bil v obraz in zvrha tako lep, da se ga človek kar nagledati ni mogel, spodnji život pa so pokrivalo spozke luske in noge so bile kakor lopataste plavuti. Nesrečna Zala si je v obupu pulila lasne niti botra ni mogla dobiti za svojega otroka, in niti krščanskega imena mu niso hoteli dati. Povodni mož se ni nič več pokazal, vso jesen ga

ni bilo na spregled, vode pa so divjale tisto leto kakor še nikoli. Bilo je, kakor da je čez in čez pod zemljo nastalo neznansko jezero, ki buta in sili na dan. Z vseh vrhov so drli hudourniki, vse struge so bile polne in vodovje je lomilo drevje in skale, ki so pošastno butale in hrumele v dolino ter podirale pod seboj vse, kar so zajele. Ko je naposled zapadel sneg, ga je bilo toliko, da ljudje skoraj niso mogli izpod strehe. In tedaj je prišel rokoma, ko je Zala od utrujenosti in žalosti obnemogla in zaspala, pa je vzel otroka iz zibelke in se tako strahovito zarežal, ko je z njim bežal v noč, da so se zamajali zvonovi pri fari in je jelo biti plat zvona. Ljudje so trepetali, odkod ta glas na sveti božični čas. Zala je planila pokoncu, posvetila v zibelko in odrevenela, kajti otroka je imela vendarle srčno rada, zibelka pa je bila prazna. Ljudje so potlej čez dan spoznali ledeno gaz v snegu, ki je držala naravnost do Drave.

Zala je zdaj še bolj jokala, a kakor bi zamahnil, je potegnil jug in se je znižal sneg, da so na drugi sveti večer že domala po kopnem šli lahko okoli ogla. In glej ko ni bilo božje podobe v njeni kamrici, je čofnilo nekaj v zibelko, da se je stresla hiša. Ko se je Zala vrnila, je našla tam odurno kepo, kakor spačeno mače je bilo in še grše, pa brez življenja.

Ob tem pogledu Zala ni dočakala novega leta. Ko pa so jo položili na mrtvaški oder, je tisto strašno iz zibelke kar samo leglo k njej in se ni dalo več odtrgati od nje.

Kje so že leta! Mojci je pravila to stara mati, ki je slišala zgodbo od svojega starega očeta, vendar Zala še vedno ne najde miru. Na vsakih sto let se ponovi jesen, kakor je bila tista, in božični čas, na las, enak onemu, ki ga ni mogla do kraja preživeti Zala. Prei-

ne bo miru, dokler se ne rodi deklica, ki bo gluha in slepa za vse zapeljive besede in bo ostala trdna, dokler ne sreča Zale.

»Mislim, da nocoj hodi Zala okoli naše hiše,« votlo konča teta Mojca. »Ali slišite, kako bobni?«

Družina je kakor okamenela. Dekla Liza drgeče.

»Stopi v kuhinjo in malo prikuri,« pravi gospodinja, ki jo vzlic topli peči kakor leden curek poliva po hrbtu.

Liza se opoteče proti vratom. Če zdaj sreča Zalo? Sosedov Joža je bil tako zastaven. Ko so kopali vresje za steljo, se je z njim poljubovala. Zdaj jo bo Zala raztrgala, če res hodi tod okrog in jo sreča...

V kuhinji se iz kota zeleno zabliska. Liza krikne, petrolejka ji zvenče pade iz rok, blisk iz kota pa puhne naravnost vanjo.

»Sveta Marija, Zala!«

S krikom omedli Liza, družina drhti, svečke pri jaselcah plapolajo, stara Mojca pa brezbrizno momlja z brezobnimi čeljustmi.

V veži javka in zavija, dokler se ne opogumi gospodar Rup, ki s skrajnim naporom svojih sil pokliče vse božje sile na pomoč in posveti v vežo. Tedaj odskoči, — maček, pridni, dobri muc, ki je pregnal že toliko miši in podgan od hiše, se drgne ves osmojen ob steno, pokrito s srezem.

»Saj pravim, da ste babe brez pameti,« mu odleže, ko spozna položaj in pomaga dekli na noge. »Ko bi se bila tako bala fanta, kakor si se zdaj mačke, bi bila brez skrbi srečala Zalo,« se pol jezi, pol smeje gospodar Rup.

Zunaj še vedno naletava sneg. Teta Mojca dremlje, dekla Liza pa skriva obraz. Le kako je mogla biti tako nerodna, da bodo zdaj vsi vedeli.

Ivan Albrecht

Lojzek pojde k stari mami

Tisto jutro je prišla Marta zgodaj iz službe. Okoli zadnjega je bilo in ljudje za zabavišča niso imeli več denarja. Ob treh zjutraj ni bilo nobenega gosta več v kavarni; zato je gospodar poslal ciganske godce domov in zaprl. Marta je v naglici popila kavo in šla za njimi.

Kako čudno se ji je vse zdelo. Drugače je bil že velik dan, ko je hitela po ulicah, in zaspanih ljudi vse polno danes pa toliko, da je srečala nekaj pometačev, ki so šli na delo in tu pa tam kakšnega pijanca.

Utrujena je bila. Druge dni je spala, včeraj pa je bil njen Lojzek bolan, stokal je, da ga boli glava in zato se ni upala zaspiti. Zvečer je prišlo nekaj gostov in kakor nalašč so hoteli vsi, da bi jih ona zabavala.

Kako zapuščeno so odmevali po pločniku njeni koraki! In kako se je vlekla pot. Ulic ni hotelo biti konec in kam vse bo morala potem še iti! Po tistih zapuščenih predmestnih cestah, ki se vijejo kakor kača.

Samá nase se je jezila. Kolikokrat si je rekla, da se mora preseliti bliže, ko pa je prišel čas, da bi se selila, se je zaradi Lojzka premislila. V hiši je stanovala stara Mandička, Istranka, ki je imela otroka tako rada. Stara sirota je v vojni izgubila vse tri sinove in mož ji je pred dvema letoma umrl. Potem se je tako navadila na Lojzka. Preveč hudo bi ji bilo, če bi ga zdaj izgubila. Da, samo zaradi Mandičke je ostala.

Pospešila je korake. Prišla je na ozko cesto. Tam nekje blizu je bila hiša, kjer je stanovala. Gori, visoko v tretjem nadstropju, čisto pod streho, in strop je bil tako nizek, da ga je skoraj dosegla, če je iztegnila glavo. Okno tako majhno, da ni mogla iztegniti komolcev, kadar je gledala skozenj.

Vendar je imela rada to sobico. Nekaj domačega je bilo v njej, saj je lahko tu pečela, kar je hotela. In Lojzka je imela tu, čeprav je bila le redkokdaj z njim. Kakor je bil pokoncu, je ona spala. In spala je ves dan od šeste zjutraj do štirih popoldne. Čedalje več spanja je potrebovala.

Odklenila je hišna vrata. Kakor pod nebo so se vlekile stopnice gor v podstrešje. Ko je vtaknila ključ v ključavnico svojega sta-

novanja, je začela v sobi tihe korake. Pa ne, da bi...

Naglo je odprla vrata. Pred njo je stala Mandička.

»Gospa Marta... Lojzek...«

Starka je strmela vanjo. Marta je videla, kako so gube na njenem čelu še globlje, ostrejšje. In lepa svileni ruta, ki je ni Mandička nikoli vzela z glave, ji je zlezla za vrat, da so se pokazali redki, sivi lasje, ki jih ni še nikoli videla.

»Kaj je, Mandička?« se je prestrašila in jo pograbila za roko. »Kaj je z Lojzkom?«

»Hudo je bolan,« je komaj izdala Mandička iz sebe. Potem je odločneje ponovila: »Hudo je bolan!«

»Hudo, pravite?« je hlastno vprašala. Odinila jo je in planila k postelji.

»Lojzek!«

Malček se ni oglasil. Njegova lica so bila rdeča kakor dva pirha in težko je dihal, siromak. Toliko, da je mamó pogledal.

»Lojzek!«

Položila mu je roko na čelo, pa jo je naglo umaknila. Vroče je bilo čelo in zazdelo se ji je, kakor bi jo bilo nekaj speklo.

»Mandička, zdravnik!« je naglo rekla. Stopila je k omari in začela šteti denar. Šele potem se je zavedela, da česa takega od starke ne more in ne sme zahtevati. Zdaj, ob tej uri, naj gre po zdravnika!

»Ne, ostanite tu. Sama pojdem,« je nato dejala.

In res je šla. Od vrat do vrat. Zvonila je, toda povsod so jo odpravili, da zdravnika ni doma... Pravkar je bil nekam poklican.

Kar otópela je za vse. Sama ni vedela, kje se je te toposti nalezla. In vendar ga je imela tako rada, svojega Lojzka.

Spomnila se je: tudi takrat, ko ji je mož umrl, je bila takšna. Potem so jo opravljali, da je bila vesela, ker se ga je iznebila. Saj je samo pil in igral. Da, samo pil in igral je njen mož, lepi primaš Geza, samo pil in igral, ona pa je morala služiti denar. Toda rada ga je le imela.

Naposled je dobila zdravnika, ki je šel z njo. Pregledal je otroka in rekel, da je

vse v božjih rokah. Davica najbrž. Obljubil je, da se čez dan še vrne.

Lojzek je trpel. Dobro je to vedela. Opazovala je, kako s težavo in počasi so se dvigale otrokove prsi. Napravila mu je obkladek. Malček je vzdrhtel in zašklepetal z zobmi, ko je začutil mokro cunjó na čelu.

»Mamica, zebe me.«

Sele zdaj, ko je začela prve besede iz njegovih ust, se je iznenada nekaj v njej zbudilo. Zazdelo se ji je, kakor bi se nekaj trgalo od nje. Košček nje same.

»Moraš, Lojzek, zdravnik je tako naročil.«

Zavekal je. Potem si je potegnil cunjó s čela in se začel neugnano premetavati po postelji.

Čedalje tesneje ji je bilo pri srcu.

»Priden moraš biti in ubogati mamico. K stari mami pojdeva v nedeljo in Mandička tudi. Tako lepo je pri stari mami. In če boš priden, ostaneva dolgo tam.«

Sama ni vedela, kaj je govorila. Nenadno se je zbudil v njej glas, kakor takrat, preden je Geza umrl, prav tako škodoželjno ji je prišepetaval: »Nikamor več ne pojde Lojzek!« In govorila je, skoraj kričala, pa je bil glas močnejši od nje.

»Nikamor več ne pojde Lojzek!«

Medla groza jo je obhajala. Roka, ki je ležala na blazini in ki jo je gladila, je podhrčevala. Se opazila ni tega. Še stare Mandičke ni videla, ki je prav tisti trenutek stopila k njej in ji prestrašeno pogledala v obraz.

»Gospa Marta, kaj vam je?«

Kakor bi jo bilo nekaj zvilo, je takraj zlezla Marta v dve gubé. Potem je odmahnila z roko.

»Pustite me, Mandička!«

Mandička je šla. Marta je potegnila stol od mize in se spustila nanj. Drobnó Lojzkovo telesce se je treslo, kakor bi bilo golo ležalo v snegu.

»Lojzek, že v soboto popoldne pojdeva k stari mami. In Mandička tudi z nama. Lepo je pri stari mami, Lojzek. Dolgo ostaneva pri stari mami. In videl boš, kako lepo je pri njej. Lojzek, obkladek ti bom dala na čelo, da ti ne bo tako vroče!«

Vstala je in spet namočila cunjó v vodl. Potem jo je ožela, kar so ji moči dale. Zravnala jo je in jo hotela položiti Lojzku na čelo, toda malček se je krčevito branil. Strgal ji jo je iz rok in se skril pod odejo.

»Ne, ne!«

»Lojzek, v soboto pojdeva! Lojzek, daj, ubogaj!«

Kakor v vročici je ponavljala te besede. Kakor bi se bila hotela upreti glasu, ki ji je šepetal zlovešče besede in ni maral utihniti.

»Lojzek!«

Zdaj se malček ni ganil in tudi odgovoril ni. V obupnem strahu je prijela njegovo roko in jo stisnila k sebi.

»Saj ni res, saj ni res,« se je skušala prepričati. »Še pojde Lojzek ven. K stari mami pojde v soboto in tam bo ostal.«

»Nikamor več ne pojde Lojzek,« je ugovarjal glas.

Potem je iznenada utihnil. Kakor ga je iskala, ni ga bilo več nazaj. Oddahnila se je in strah jo je minil. Kakor je bil prišel, tako je šel. Potem je na stolu zaspala. Glava ji je omahnila na rob postelje in tam obležala. Prav nič ni včeraj spala...

Zbudila se je šele proti večeru. Nekdo je odprl vrata. To jo je predramilo. Stara Mandička je prišla.

»Kako je Lojzku?«

»Lojzku?« zmedeno jo je pogledala. »Lojzku?«

Potem, kakor bi se bila iznenada zavedla. Z roko si je segla v lase. Počasi je obrnila pogled na posteljo. In vsega se je spomnila.

Roka ji je zlezla k mali glavici in jo požala. Razgrnila je zlate laske, ki so pokrivali čelo. Niti za trenutek ni vzdrhtela roka na ledeno mrzlem čelu.

»Dobro mu je, Mandička!«

Ko je starka vsa srečna odšla, je Marta vstala.

»Spančkaj, Lojzek! V soboto pojdeva k stari mami in tudi Mandička z nama...«

Odprla je vrata in se kakor pijana opotekla po stopnicah.

Virko Brodnik

Pot domov

Tisto noč je bil četovodja Klinar čudovito razigran. Na vsem našem odseku fronte je vladal mir. Celo plazovi so nam prizanašali in nas niso motili s svojim hruščem.

V našem zaklonu, ki je bil zvrstan v živo skalo, nas je bilo kakih trideset ljudi. Cigan Bojo, belokrajinski rojak, je pridno kradel že ves teden, da bi nam pripravil bolj vesele božične praznike. Zadnjega mrliča smo pokopali pred dobrimi tremi tedni, na fronti je to že cela večnost, ki zabriše žalost in spomine.

Bojo je nekje našel tudi oguljen borov vrh, ki nam je v zaklonu nadomeščal božično drevesce. Loja za sveče nam ni manjkalo, za darila pa je poskrbel Bojo. Bili so tu kosi prave in resnične slanine, zavitki marmelade, nekaj steklenic žganja in nekaj laških čutaric vina. Domovina iz zaledja je prispevala cigarete, ki so bile namenjene kdo ve kam, pa so po Bojovi zaslugi zašle k nam. Tako se je v zakajenem prostoru kmalu oglasila pesem. Če ni bila čisto božična, je bila vsaj fantovska. Sale so švigale križem kakor bliski in v prostoru, ki je bil posvečen najbolj okrutni smrti, se je razlegalo toliko smeha, kakor da so v njem našli zavetje prešerni svatje.

Četovodja Klinar je krilil z rokami:

»Fantje, kakor na ohceti smo nocoj in sam Bog nas je vesel, le moje Mine še manjka. Da ste jo poznali, take ni več pod milim nebom...«

Cigan Bojo je pokazal bele zobe:

»Kaj pa Katica v Logu in Maruša v Trenti? Klinar, Klinar, Bog se bo razjokal nad teboj! Kdo si je mislil, da si pustil ženo doma, ko si tako fantoval z namil!«

»Kaj se ustiš, koder ciganski, pij rajši na zdravje moje Mine, da te ne premeša žalost, ko si tako kisel! Kaj je meni do Kate

in Maruše! Se obrnem se ne za takim babštom, ki ne ve, kako in kaj je z nami. Moja Mina pa, o, to vam je ženska, ki je vedno z menoj. V jarku, na patrolji, v spopadu in na maršu, zmeraj je kraj mene in vendar doma varuje otroke in dom. Ko sem bil ono noč zunaj, saj veste, kako nam je trda predla, sem že mislil, da bo po meni. Spredej in z desne se je usulo na nas, da sam nisem vedel, kam naj streljam. Tedaj zaslišim čisto kraj sebe: »Semle se zlekni, Andrej!« Kakor otrok ubogam, saj je bil Minin glas! Bil pa je tudi skrajni čas. Komaj sem se zleknil za visoko skalo, se je tam, kjer sem bil še pravkar tičal, razpočila ročna granata.»

Zagoreli, sajasti obrazi so za trenutek oživel. Nekdo je začel poravnovati sveče na borovem vrhu, drugi je nastavljal zelenko na usta, Bojo pa je prigriznil, češ:

»Kadar te spet pokliče Mina, vzemi še mene s seboj.«

Kljub zbadljivemu naglasu se nismo mogli smejati. Dahnilo je nekaj tajinsv'noga, nekaj zagonetnega k nam. Iz dima in saj so se izmotali domači kraji, tople kmečke sobe, kjer pri jaselah drhtita oče in mati za sina, kjer žena objokuje moža in sklepajo otroci in ljubeči bojzani drobne roke v želji, da bi se vrnil oče, ki ga komaj še poznajo po obrazu. Tudi četovodja Klinar je obmolnil in si kakor v utrujenosti podprl glavo z dlanmi:

»Oh, ne, ne, ne, oh, naj ostaneval!« je nenadoma zaprosila božična pesem in napeljala ves zaklon z nepojmljivo nežnostjo. Sveče na boru so dogorevale in sence so begale po obrazih kakor usodne roke zagonetnih pošasti.

»Tega ne bi bili smeli peti,« se je zdrnil Klinar. »Presveto in pretoplo je za ta kraj —«

»Pa poplakni!« mu je ponudil Bojo zelenko. »Kar pošteno nagni, da boš bolj živo videl svojo Mino!«

»Fant!« stisne zdajci Klinar pest in zaškriplje z zobmi, toda tovariši pomirijo pretečo roko, da se res oklene zelenke in jo nastavi na usta.

Potlej zamre beseda in smeh utihne. Klinar buli predse in molči. Nekje se vzdrami rohnjenje, nemara je kamenje, nemara mina, ki z njo hoče kdo skruniti tišino svete noči.

Klinar prisluhne. Kakor da ga vleče nevidna sila, se izmota izmed nas in stopi iz zaklona.

»Ga že spet kliče njegova Mina!« pokaže Bojo svoje bele zobe. Preden pa kdo utegne reči karkoli, se strese ves zaklon in silen hrušč preseka ozračje. Puh nam je pogasil sveče, nekateri leže na tleh kakor mrtvi, drugi se v nemi grozi stiskajo k skalnati stenam.

Sele polagoma se srca oprostite groze in se udje razgibljejo. Bojo zleze iz zaklona.

»Klinar!«

Glasu ni od nikoder in Bojo se počasi razgleduje po snegu, češ: »Granata je udarila!«

Kakor omamljeni hitimo venkaj in iščemo. Klinarja ni. le njegovo skvečeno truplo moli iz kupa kamenja, ledu in prsti. Oči so široko odprte in stekleno strme v to tajinstveno sveto noč.

Zjutraj nas trese mraz Saniteta je že odkopala mrliča in ga zanesla na varno. Nič ne govori, nikomur se ne ljubi niti prestopiti, tako nas boli ta nenadni odhod. Ponoči dne pa je planil k nam Bojo, ki je bil šel h komandiji:

»Telegram, fantje, telegram!«

»Za koga?«

»Za Klinarja. Žena mu je umrla.«

Molče smo sklonili glave in mislili na tovariša, ki ga je bila poklicala žena.

Ivan Albreht

Možaka, ki imata čudežne oči

Ze nekaj časa zbuja Anglež Thomas Leng veliko zanimanje zdravnikov. Ta mož lahko čita knjige, ne da bi imel odprte oči, lahko krmari avto po najprometnejših ulicah in lahko nekaj ur skupaj igra biljard, ne da bi gledal. Če mu smemo verjeti kakor on sam pravi, ima večje uspehe pri biljardu, če ima zaprte oči, kakor pa bi jih imel z odprtimi očmi. Lahko pa vidi z zaprtimi očmi samo takrat, če je poleg njega kaka druga oseba, ki mu usmerja pogled na zadevni predmet. To se pravi, da Leng gleda z očmi drugega človeka.

To je neke vrste očesna telepatija. Zmožen je celo, da na ta način mnogo hitreje spozna človeka.

Neki drugi mož, po imenu Gerard Connoway, pa ima veliko sposobnost za prepoznavanje obrazov. Zadoštuje mu, da vidi kakšno prav staro obledelo fotografijo ali pa posnetek posameznega obraznega dela in že ve, kateri človek je to. Zavoljo te zmožnosti je

zdaj v policijski službi. Kako zelo je uporabljen, naj pokaže naslednji primer. Tik pred aretacijo je zločinec zbežal. Policija je bila v zadregi, ker ga ni imela v svojem albumu zločincev. Ze se je zdelo nemogoče, da bi ga mogli še kdaj dobiti v pest. Po naključju je Connoway dobil v roke skupinsko sliko nekkih ljudi in na tej sliki je opazil v desnem kotu obraz, katerega soodnji del je bil opraskan. Sliko so povečali. Connoway se je poglobil v opazovanje slike in po dvajsetih minutah je s svinčnikom v roki izopolnil manjkajoči del slike. Obnovljena slika je bila usodna za zločinca. Ko so ga čez nekaj dni ujeli, sta se slika in zločinec ujela v podrobnostih.

Ni pa zmožen samo na ta način ugotavljati obraze temveč tudi vidi in spozna obraze za krinkami. Če gleda nekaj časa obzerno masko ugotovi kmalu, kakšen obraz se skriva za njo.

Japonci zastrupljajo kitajski narod

V Pragi je nedavno predaval kitajski poslanik dr. Loe Liang o kitajskem stališču glede vojne z Japonsko. Dejal je med drugim:

Vojna brata proti bratu, Kitajca proti Japoncu, postaja ena izmed najstrašnejših vojn, kar jih pozna človeštvo. Način vojne, ki so si ga izmislili med svetovno vojno in ga prevzeli zdaj tudi Japonci, kaže svoje gnusne strani v nečloveškem pobijanju nezaščitenega civilnega prebivalstva. Ko je vodila pred 2.000 leti Kitajska vojno proti hunskega divjakom, je dal stari kitajski cesar Si-Hoang-Ti zgraditi kitajski zid, da bi se Kitajski ubranila njihovih napadov. Zdaj pa je groten kitajski narod napadalcem in njihovi

vim letalom na milost in nemilost.

Japonci ne poznajo nobene razlike med kitajskimi vojaki in kitajskimi civilisti. Do konca oktobra so pobili okrog 20.000 žen, otrok in starcev. Japonci ne prizanašajo nikomur in njihova letala obmetujejo z bombami bolnišnice, šole in okrevališča Rdečega križa.

Japonci so prepričani, da se jim bo posrečilo zlomiti tudi odpor nezavednega kitajskega ljudstva, če bodo uničili kitajsko izobraženstvo. Kitajski študentje so njihovi največji sovražniki, kajti oni so izobraženi vodje odpora kitajskega naroda. Prav zato bombardirajo japonska letala tudi šole, srednje, ljudske in visoke. Pobili so že mnogo

slavnih učenjakov, pa tudi profesorjev in študentov. Dalje so Japonci razdejali osrednji zdravstveni zavod v Nankingu, ki je sodeloval z Društvom narodov.

Strašni načini orbe Japoncev v tej vojni so zbudili upravičeno ogorčenje in upor vsega prosvetljenega sveta. Mnoge velesile so protestirale proti temu divjaškemu pobijanju prebivalstva, toda doslej so ostali vsi protesti brez uspeha. Japonske pomornice uničujejo in potapljuje kitajske ribiške ladje. Japonska letala se ne zmenijo za mednarodne običaje, temveč mirno bombardirajo tudi naprave Rdečega križa, kulturne ustanove, bolnišnice in cele pokrajine. Čeprav niso v nobeni neposredni zvezi z vojno. Pripetilo se je med drugim, da so japonski vojaki ujeli bolničarski oddelek Rdečega križa in da so vsi nosadko 43 mož postrelili s strojno puško. Še prej so bili potrgali vsem znake Rdečega križa. Samo trem strožnicam se je posrečilo zbežati. Taki primeri so na kitajskem bojišču zelo pogosti.

Vse to divjaško vojskovanje pa ni nič v primeri z najstrašnejšim orožjem, s katerim so sklenili Japonci ukrotiti Kitajsko, ki se jim po njihovem mnenju že predolgo upira. To orožje so mamila: opij in heroin. Japonska vojaška oblastva na vojnem ozemlju pošiljajo med kitajsko prebivalstvo trgovce z mamili, da jih prodajajo kitajskim delavcem in kmetom po zelo nizki ceni.

Kitajska policija je proti tem trgovcem brez moči. Na japonskem najstrože kaznujejo vsakega, kdor uživa opij, toda v vojni proti Kitajcem je vsako sredstvo dobrodošlo, tako tudi mamila. To strašno zastrupljanje z mamili uničuje kitajski narod duševno in telesno, hkratu pa ugonablja njegovo sposobnost za odpor. Ta traja že od začetka vojne in usodne posledice se kažejo čedalje bolj. Vsa Kitajska, pa tudi ves ostali svet, je poplavljen z mamili iz Japonske.

Na koncu svojege predavanja je kitajski poslanik izrazil upanje, da se bo kitajskemu narodu kakor pred 2.000 leti posrečilo tudi zdaj ohraniti neodvisnost in svobodo. Čeprav ima zdaj proti sebi mnogo hujšega in do zob oboroženega sovražnika.

Bela indijska princesa se je omožila z rokoborcem

Princesa Baba Brookova, hči belega radže (indijskega kneza) iz Saravaka na Borneu, se je svojevoljno omožila z angleškim rokoborcem Bobom Gregoryjem, dasi so se njeni starši upirali poroki in ji je oče zagrozil, da jo bo razdedinil.

Baba je najmlajša hči Charlesa Brooka, edinega belega radže v Indiji. Njegova država, severozapadni del Bornea, šteje 600 tisoč prebivalcev: Malajcev, Dajakov in priseljenih Kitajcev. Ta država izvažata zlasti bencin, nafto, poper in premog. Radža Brooke vlada pod angleškim pokroviteljstvom in je tretji beli vladar svoje države. Ustanovitelj njegove vladarske rodbine je bil angleški mornariški oficir James Brooke, ki se je bil napotil sredi preteklega stoletja z jadrnico, oboroženo na njegove stroške, na južna morja. Izjavil je, da hoče prinesiti južnomorskim otokom prosveto. Prispel je pa samo do Bornea. Tam se je baš boril bruneski sultan proti upornim Dajakom, ki jih ni mogel ukrotiti. Brooke je ponudil staremu sultanu pomoč ter je s svojimi mornarji in s četo sultanu zvestih domačinov zavrnil upor. Potem je pa ostal na otoku. Oženil se je s sultanovo hčerko in kmalu prevzel vlado.

Znal si je pridobiti zaupanje med domačini in ko so malajski mornarji zažgali njegov grad ter pustili po deželi, je imel Brooke že dovolj vdanih privrženecov, s katerimi je kmalu prepodil bojevitte pritepenice. Takrat se je bavil z njim tudi angleški parlament, pred katerim je bil Brooke obtožen krutosti. Toda beli radža je izpodbil vse obtožbe in angleška vlada ga je priznala za neodvisnega vladarja pod zaščito Anglije. Zadnja leta svojega življenja je preživel James Brooke spet v Angliji. Umrl je v Devonshiru, potem ko je bil posadil na prestol svojega nečaka Charlesa. Leta je vladal do leta 1917. in si je pridobil mnogo zaslug za

povzdigo kmetijstva. Dal je zgraditi več železnic in iz neznatne vasice Kuchinga se je razvilo pod njegovo vlado vzorno prestolno mesto Saravak, ki šteje zdaj blizu 30.000 prebivalcev. Pod njegovo vlado je Anglija uradno sprejela Saravak pod svoje pokroviteljstvo in leta 1904. je podelil Edvard VII. radži Charlesu in njegovim naslednikom naslov »Njegova Visokost radža«.

Zdajšnji radža Charles Vyner Brooke je prevzel vladarske posle leta 1918. Kronati se je dal obdan od poglavarjev domačih plemen v oguljeni zeleni uniformi Jamesa Brooka, obilno okrašeni z zlatom. Po značaju ne zaostaja za svojim pustolovskim prednikom. Oženil se je kmalu s 17-letno godbenico dirigentko, ki je bila s svojim orkestrom na potovanju okrog sveta in se je ustavila tudi v Saravaku. Starši so ji odsvetovali poroko z radžo, češ da je to napol divjak, ki ima v svoji džungli več haremov. Radža je pa lahko dokazal, da je bil vzgojen v Cambridgeu v Angliji, kakor se spodobi za Angleža. Nevesta je odpotovala v London, podjetni radža se je pa napotil za njo in malo je manjkalo, da je ni ugrabil. Pred povratkom na Borneo je še pravočasno poslal v svojo prestolnico iz Anglije top, da je mogel svojo nevesto pozdraviti s primernim številom topovskih streliv.

Gospodarsko je država Saravak aktivna. Izvoz presega uvoz skoraj za dve tretjini in neprestano napreduje. Saravaški radža torej pametno gospodari, čeprav je v njegovem rodu precej pustolovske krvi, kar baš dokazuje poroka princese Babe z rokoborcem. Baba šteje 21 let. Pravijo, da je njen mož Bob Gregory zelo lep in prijetnega značaja. Tudi Babina sestra, ki je nekoliko starejša, se je bila omožila s preprostim možem, in sicer z dirigentom džezovskega orkestra Harryjem Royem.

Blaznica, v kateri je bilo 3000 bolnikov, je zgorela

Največja francoska umobolnica je bila v Auy de Domesu. Zavod je imel veliko število ločenih paviljonov, v katerih je prebivalo in se zdravilo nad 3000 umobolnih, med njimi mnogo takih, ki so drugim ljudem nevarni. V tej velikanski blaznici je na sveti dan nastal požar. Ker je pihal hud veter, se je požar kmalu razširil na vso blaznico. Požar je uničil prav vse zgradbe bolnišnice in je danes vse skupaj eno samo velikansko pogorišče. Izpod razvalin glavnega poslopja so kmalu potegnili trupla sedmih bolnikov.

Ko je začelo goreti, je seveda med blazniki nastal velikanski preplah. Strah in groza se je polastila nesrečnikov, ki so bili nekateri zaklenjeni v svojih prostorih. Zato so siromaki začeli besneti.

Medtem so prihiteli na pomoč gasilci in orožniki in je strežništvo z njihovo pomočjo nazadnje rešilo vse bolnike iz gorečih poslopij, le sedem jih niso mogli pravočasno spraviti iz bolnišnice. Toda zgodilo se je, da je med reševanjem ušlo 12 nevarnih blaznikov, ki se sedaj skrivajo nekje v okolici in so ljudje zaradi tega vsi preplašeni. Med pobežnimi umobolnimi je osem morilcev, kar strah prebivalstva še povečava.

Ker je blaznica do tal pogorela, so bolnike začasno spravili v zasebne hiše v bližni okolici, kjer so nastanjeni pod varstvom svojih strežnikov. Iz teh zasebnih hiš jih zdaj počasi odpravljajo v večjih skupinah v druge zavode.

Za malo debelejšo vitkost se vnemajo

Kakor pravijo, suna vitkost žensk ni več v modi, pač pa polna vitkost. No, morda pridemo kdaj do tega, da bomo kakor na Vzvodu smatrali pravo debelost za lepoto. Nedavno se je neki ameriški časopis obrnil na vrsto slovitih žensk našega časa, da bi se izjavile o vprašanju, kaj mislijo o vitkosti.

Greta Garbo je na to vprašanje odgovorila tole: »Nikoli nisem bila sužnja vitkosti in se nisem navadila stradati. Včasih sem si privoščila celo obilo jedi, ker nimam daru za to, da bi postala debela. V Hollywoodu je

znamenita slaščičarna, v kateri sem si brez najmanjših očitkov vesti privoščila vse, kar mi je ugajalo. Seveda pa sem vneta sportnica, plavam, se borim, telovadim, igram tenis, tako da ostajam že po tem vitka in prožna.«

Druga filmska zvezdnica, Elizabeta Bergnerjeva priznava odkrito, da ima posebno naklonjenost do polnih ljudi: »Morda se da ta moja naklonjenost razlagati z dejstvom, da sem sama vitka ali kratko malo suha. Pri tem mi pa seveda ni treba dodajati, da ne mislim na oblike ogromne debelosti. V

ostalem bi mi sami prijalo, če bi bila malce bolj okrogla.«

Zanimivo je sporočilo 25 letne raziskovalke zamorske republike Liberije, Georgette Blanchinove, ki ji je pot v neznane kraje zamorske republike prinesla še ta zaželjeni učinek, da je postala bolj vitka: »Po postavi sem nad srednjo mero, navzlic temu mi je bila moja teža 75 kg precej nadležna. Nikoli pa se nisem mogla odločiti za tako hrano, da bi po njej shujšala. Med svojim dolgomesečnim bivanjem v liberijskih pragozdih pa sem izgubila 11 kg. Življenje je bilo pač naporno. Ker sem doslej spet zrasla za nekoliko kilogramov, se veselim svojega naslednjega potovanja v Liberijo. Upam, da bom spet shujšala.«

× **Habsburška posestva in avstrijski kmetje.** V dunajskem uradnem listu »Wiener Zeitung« objavlja avstrijska vlada podatke o veleposestvih, ki se na osnovi nedavno uveljavljenega zakona vračajo Habsburžanom v zasebno last. Veleposestva merijo skupaj 26.500 ha in so vredna nad 50 milijonov šilingov. Največje med njimi je veleposestvo Mattinghofen, ki samo meri nad 10.000 ha. Vse to ogromno premoženje bo vrnjeno Habsburžanom. Usoda je hotela, da je v istem času, ko se ta veleposestva izročajo že habsburški rodbini, avstrijski poslanec Tesar povedal v državnem zboru pretresljive podatke o bedi avstrijskih kmetov v hribovitih pokrajinah. Po njegovih podatkih se mesec za mesecem proda na prisilnih javnih dražbah več sto hribovskih kmečkih posestev, in to delež pod njihovo vrednostjo. Ker tudi ostali kmetje nimajo denarja, nakupujejo ta kmečka posestva po večini veleposestniki. Prejnjih samostojni kmetje morajo s trebuhom za kruhom v industrijske kraje, kjer pa tudi ne dobe zaposlitve, temveč jih čaka le nova beda. Kako strogo in brezobzirno nastopajo pri prisilnih prodajah, je poslanec pokazal na primeru, ko je bilo prodano posestvo nekli kmetici, materi 26 otrok. Poslanec je zato zahteval, naj vlada na kakršenkoli način zaščiti avstrijskega kmeta popolnega polca.

× **Tunel pod Rokavskim prelivom pred izvedbo.** Pariški »Intransigeant« izraža upanje, da bodo prihodnje leto začeli graditi tunel pod Rokavskim prelivom. List se bavi z načrtom inž. Basdevanta, ki je prejel na svetovni razstavi velika odlikovanja. Po tem načrtu bi znašali stroški za tunel poldrugo milijardo frankov, za vzdrževanje pa bi bilo potrebno 10 milijonov na leto. List meni, da bi se ti izdatki kmalu amortizirali, ker se more računati povprečno s štirimi milijoni na leto, ki bi plačali za prevoz skozi tunel po 50 frankov.

× **V Angliji grade 100 novih vojnih ladij.** Angleški izdatki za pomorsko oborožitev bodo zvišani od 37 na 50 milijonov funtov. Zgradili bodo 100 novih vojnih ladij. Dve veliki vojni ladji bosta zgrajeni že letos.

× **Rumunskih židov se vsi branijo.** Bolgarska vlada je odredila zaporo meje proti Rumuniji, da bi na ta način preprečila dotok beguncev iz Rumunije. Obmejna oblastva so dobila strog nalog, naj brezpogojno vsakemu beguncu iz Rumunije zabranijo dostop na bolgarska tla. Vlada se predvsem boji, da ne bi rumunski židje navalili v Bolgarijo. Slične ukrepe so izdale tudi Turčija, Madžarska, Poljska in Grčija.

× **Dve hudi železniški nesreči v Rusiji.** Iz Moskve so prišle vesti o dveh hudih nesrečah na ruskih železnicah. Na progi Moskva—Leningrad je skočil s tira ekspresni vlak, ko je vozil z največjo brzino, 11 vagonov je bilo popolnoma razdejanih, 50 potnikov in železničarjev je bilo ubitih, 150 pa hudo poškodovanih. Noben potnik ni ostal nepoškodovan. Podobna nesreča se je zgodila tudi na Uralu, kjer je na nekem mostu potniški vlak skočil s tira in se prevrnil v reko. Utonilo je okrog 150 potnikov in železničarjev.

× **Potres v Ameriki.** Te dni je bil močan potres v obmejni pokrajini med Guatemalo in Hondurasom. Več poslopij se je porušilo. Po prvih vesteh je ubilo eno osebo, mnogo pa jih je ranjenih.

Kaj vse nam prerokujejo v novem letu

Zgodila se bo vrsta nesreč — V Španiji bo zmagal Franco — Rusija se bo zapletla v vojno z Japonsko in bo zmagala — V Evropi sami pa ne bo vojne

V začetku novega leta se ljudje zanimajo, kaj vse bomo v tem letu doživeli. Lansko leto so bila vsa prerokovanja bolj ali manj ugodna, za leto 1938. so pa po večini nevesela. To si lahko pojasnimo z mnogimi razočaranji, ki nam jih je prineslo staro leto.

Izmed pariških prerokovanj sta zanimivi zlasti dve, ker se v mnogih podrobnostih dopolnjujeta. Prva prerokovanja izvirajo od romaniopisca Gabriela Trarieuxa d'Egmonta, drugo pa od neke vedeževalke, ki se njeno ime ne omenja. Ta vedeževalka je pa lahko ponosna na svoje prerokovanje za leto 1937., ki se je po večini izpolnilo.

Trarieux d'Egmont trdi, da bo leto 1938. v splošnem prej neugodno kakor dobro, da se nam sicer ni bati evropske ali celo svetovne vojne, pač pa se bo nadaljevalo propadanje meščanskih in srednjih slojev hitreje kakor kadarkoli po svetovni vojni. Blum prevzame spet predsedstvo vlade in držal se bo nekaj časa, toda to Franciji ne bo prineslo izboljšanja. Francoska denarna stiska se bo še poostrišla. Mussolini, Hitler, Franco in Roosevelt bodo utrdili svoje položaje, Stalin bo pa končal svoje življenje z nasilno smrtjo. Leonu Blumu bo sledila v Franciji diktatura. Prerok si pa ne upa povedati, ali bo fašistična ali levičarska, pač pa meni, da bo najbrž levičarska. Sedanji vodilni politiki v tej vladi ne bodo zastopani. Gotovo pa republikanska vladavina v Franciji ne bo preživeala leta 1941. Pa tudi diktatura, ki stopi na njeno mesto, bo samo prehod k novi, trajni vladavini.

Tu se prerokovanje Trarieuxa d'Egmonta presenetljivo ujema s prerokovanjem Jeana Fervana, ki je prerokoval za leto 1944. obnove francoskega kraljestva, ni pa povedal, ali bo zasedel prestol vojvoda de Guise ali njegov sin grof Pariški, odnosno njun glavni nasprotnik Naundorfov ali celo nekdo iz Bonapartovega rodu.

Mnogo bolj črno vidi leto 1938. neimenovana vedeževalka, o kateri trdijo, da je dama iz odlične pariške družbe. Ona je med drugim prerokovala nesrečo letala »Anvares« s posadko na poletu iz Amerike v Evropo. V njenem prerokovanju za leto 1938. kar mrgoli nesreč. Njen izvestitelj je bil baje duh mrtvega letalca Mermoza. Povedal ji je, da je umrl nesrečne smrti zato, ker je bil položen pod motor njegovega letala peklenski stroj. Iz bodočih dogodkov ji je izdal, da bo iz francoskega po-

ličnega življenja kmalu izginila postava vodje francoskih fašistov grofa de la Rocquea. Mnogim ministrom, državnikom in vladarjem prerokuje bolezn, atentate in podobno. O vojvodi Windsorskem pravi celo, da bo najbrž končal v samostanu trapistov. Smrti nekaterih visokih državnikov bodo sledile revolucije, ki se bodo stopnjevale in množile tja do leta 1944., potem pa nastopi velik vladar, ki bo združil pod svojim žezlom pol Evrope. Vladal bo pa samo eno leto. Toda pred svojo smrtjo bo določil naslednika, ki je zdaj še otrok v neki marseljski sirotišnici.

Razen tega prerokuje pariška vedeževalka, da se začne z novim letom vrsta prirodnih nesreč. Strahovito razdejanje bo povzročil Vezuv. Blizu Pariza bo zemlja na dveh mestih počila in nastala bosta dva ognjenika, ki pa ne bosta napravila velike škode. Mnogo hujska nesreča se obeta Japonski. Pariška vedeževalka pravi, da bo pogotnilo morje velik del japonskega otočja. V vseh morjih se bodo pojavili novi otoki, posebno v Mehiškem zalivu. Zvezdoslovci bodo odkrili nov planet in izredno veliko stalnico.

Med francoskimi preroki iz zvezd je znan tudi Maurice Privat. Izdal je že drugo knjigo, v kateri je zbral svoja dognanja in opazovanja glede vpliva zvezd na usodo sveta, posebno Evrope. Iz njegovih lanskih prerokovanj se je marsikaj izpolnilo in zato vlada tem večje zanimanje za njegova prerokovanja za leto 1938.

Med drugim prerokuje, da bo general Franco sicer zmagal, vendar pa ne bo zmage mogel praktično izrabiti. Prijatelji ga bodo zapustili in tega ne bo prenesel. Možganska mrzlica ga bo privedla na rob blaznosti in tako bo za vedno izločen iz usode Španije. Pomladi se bodo začela pogajanja med obema taboroma in Španija doseže še pred poletjem vsaj začasno mir pod kraljevim žezlom, ki ga Lo dobil eden izmed sinov bivšega španskega kralja Alfonza.

O Rusiji pa pravi, da bo razglasila, da komunističnega nauka ni opustila, čeprav bo ustreljenih še mnogo starih pravovernih komunistov. Sredi marca postane pereča nevarnost vojne, ki bo ob koncu pomladi res nastala. To bo zelo krvava vojna z Japonsko, ki bo poražena, čeprav tudi zmaga Rusije ne bo lahka in bo zahtevala zelo težke žrtve.

V Evropi sami pa tudi po prerokovanju Mauricea Privata vojne v novem letu ne bo.

Redilne in zdravilne snovi v zelenjavi

Katera gospodinja pač premišlja o tem, posebno na trgu, ko pregleduje zelenjavo in misli samo na to, kaj bi bilo okusnejše. Zato naj podamo malo razlage o tem.

Olupljene in zribane kolerabice, zlasti z drobnost sesekljano čebulo, so izvrsten nadomestek salate. Kolerabice imajo zelo mnogo redilnih, posebno rudninskih snovi, ki so zdrave in krepilne za kri.

Navadna repa je zdravilna za bolne na ledvicah, ker ima to lastnost, da žene na vodo.

Spinača ima apno, natrij in železo in zato je zelo priporočljiva za bledične in slabokrvne ljudi. Spinača je tudi sirova zelo dobra jed. Če jo prav drobno sesekljaš in pomešaš s sesekljano čebulo. Po okusu lahko dodaš še malo olja in kisa.

Cvetača ima zelo mnogo natrija, kar odganja kisline iz telesa. Ljudje, ki bolehalo na želodcu, naj bi jedli mnogo čebule. Sirovo čebulo zribaj, jo malo osoli in naj naso-

ljena stoji pol ure. Nato jo jej s kruhom. Tudi prekuhana čebula je dobra, med tem ko je ocvrta čebula zelo težko prebavljiva in zato ni priporočljiva za bolne na želodcu. Sirova čebula vpliva zelo hladilno pri vnetju vratu ali prehladu ali če se v grlu preveč delajo slin.

Mnogo redilnih snovi imata v sebi tudi navadna solata in endivija. Solato smejo celo hudo bolni uživati.

Zelje, bodisi rdeče ali navadno, je zelo dobro, če si na ledvicah bolan. Pa tudi pri žledodčnih in črevesnih obolenjih je zelje zelo priporočljivo.

Posebno zdrav za vse telo je česen. Če si jedel česen, pa požveči potem vejico zelenega peteršilja in duh po česnu bo izginil iz ust.

Kdor je bolan na jetrih, naj uživa mnogo paradižnikov. Tudi kumare so zdrava jed za želodec in čreva. Z vodo, ki jo ocediš od ku-

mar, si pa umivaj obraz, ker to naredi lepo polt.

Nariban korenček, pripravljen z oljem in limonovim sokom, je izvrstna solata, ki čisti želodec in čreva. Majhnim otrokom naj bi dajale matere pojediti vsak dan kak sirov korenček. Seveda ga je treba poprej dobro ostrgati in potem še dobro oprati. Nariban korenček, pomešan z janežem in kumno, prežene celo gliste pri otrokih.

Na ledvicah in črevih bolni in za slabokrvnostjo bolehalo ljudi naj jedo med drugim vsak dan tudi peso.

Korenina ali listj zelene zelo dobro vplivajo na živce, ledvice in kri. Redkve jesti je zelo zdravo in dobro proti boleznim na mehuru ali jetrih. Redkve tudi čistijo čreva, pomagajo proti kašlju in hripavosti. Ker pa redkev močno peče, jo pripravi s sladko smetano ali mlekom in naj tako pripravljena stoji vsaj eno uro, da bo izgubila svojo jedkost.

Da je kisl zelje pol zdravja, vemo, a da voda od kislega zelja uniči celo razne bakterije v drobovju, to ni tako znano. Kdor trpi za revmo, slabokrvnostjo ali lenivostjo črev, naj uživa mnogo sirovega zelja z oljem ali brez olja. Omenimo naj še, da ima tudi krompir kalijevo sol, ki jo telo potrebuje.

Kako si umivaš glavo in lasje

Dobro je, da si vsaj vsak tretji teden dobro umiješ glavo in lasje. Lase moraš najprej le malo zmociti, po laseh natrositi kakega pralnega praška in glavo drgniti, da nastane pena. Ko lase že zadosti obdelati, jih izplakneš s toplo, ne prevročo vodo. Potem ponoviš ta postopek še enkrat. Šele zdaj se bo dotični pralni prašek močno penil in odstranil še ostalo umazanost. Ko izplakuješ lase, moraš trikrat premenjati vodo in drugi vodi dodati malo jesiha, ki odstrani še poslednje ostanke mila in povzroči, da so lasje mehki.

Če imaš sicer suhe lase, je treba kožo nekaj ur pred umivanjem temeljito vtreti z oljnim ali ricinovim oljem.

Mastnih las ti ni treba večkrat umiti kakor suhe. Če umivanje pretravaš, so lasje le še bolj mastni. Pač pa bodo lasje manj mastni, če jih večkrat zmocíš s kako vodo za lase, v kateri je špirit.

Nikoli ne smeš las s silo osušiti, ampak pušti, da se počasi sušijo. Zato jih večkrat z mehko brisačo ožmi in posuši v sobi, kjer je navadna temperatura; torej ne bodi pri vroči peči. Mokre lase zaviti čez noč v kako ruto, je škodljivo. Jasno je tudi, da z mokro glavo ne smeš biti na preohtu in mrzlu.

Vsak dan si moraš lase temeljito prečesati in skrtačiti, da so lasje mehki in se svetijo.

Glavnik in krtačo pogosto operi v mlačni vodi, v katero kaneš malo salmiaka.

Za kuhinj.

Fizol z zelenjavo. Fizolico (beli fizol) namoči zvečer, drugi dan skuhaj. V goveji juhi skuhaj malo korenčka, peteršilja, zelene, ohrovtva in krompirja (vse drobno zrezano). Ko je zelenjava kuhana, zakuhaj v juho dve pesti opranega riža. Ko je tudi riž kuan, ocedi kuhani fizol in ga primešaj k zelenjavi, da dobiš srednje gosto jed. Daš kot samostojno jed na mizo.

Ocvrto krompirjevo testo. Skuhaj v obličah krompir. Še toplega olup in pretlači skozi sito na desko. Potresi po krompirju pet dek moke, tri deke sirovega masla, dve jajci in po potrebi soli. Vse to umesi v testo. Umešeno testo zvaljaj z roko v dolg svaljk; ta svaljk razreži in iz razrezanih kosov oblikuj podolgovate, korenčku podobne svalke. Te svalke povaljaj v raztepenem jajcu in nato še v drobtinah, potem pa svalke ocvrti na vroči masti. Ocvrtim svalkom vtakni na debelejši konec vejice zelenega peteršilja. Tako pripravljene svalke so zelo dobri k divjačin. kot dodatek k prikuhi ali pa kot samostojna jed s solato. Je pa tudi za oko lepo pripravljena jed in zelo okusna.

Ocvrti cmoki. Dve žlici moke prepraži na koščku sirovega masla, potem zalij z malo mleka, da dobiš zelo gosto omako. Tej omaki primešaj kuhane sesekljane gnjati, dve v trdo kuhani in na kocke zrezani jajci; po potrebi osoli in zmešaj. Oblikuj iz te zmesi majhne cmocke, jih povaljaj v raztepenem jajcu in drobtinah, nato jih na vroči masti ocvrti. Daš s kako omako ali solato na mizo.

Sirov kipnik. 10 dek sirovega masla razgrej, dodaj toliko moke, da napraviš bolj redko in svetlo prežganje. Prežganje zalij z osminko litra mleka, malo osoli in pusti, naj malo prevre, potem postavi na hladno. Ko se je shladilo, primešaj štiri rumenjake, 13 dek naribanega sira, malo popra in naposled še sneg štirih beljakov. Skledo pomaži s sirovim maslom, potresi z drobtinami in zlij pripravljeno testo noter, razravnaj in speci kipnik v precej vroči pečici. Pod skledo potresi malo soli, da ne počli. Kipnik zapeči zlatorumeno tako, da je znotraj še mehak. Pečenega daj takoj na mizo.

Jajčna pogača. Mešaj v skledi dve jajci, šest dek sladkorja v prahu in šest dek sirovega masla. Potem primešaj 50 dek moke, zavitek pecilnega praška, četrta litra mrzlega mieka in malo soli. Testo dobro zmešaj in nato še stepi. Posodo za torto dobro pomaži in zalij noter testo, ga razravnaj in napolni s temle nadevom: 12 dek sirovega masla, 12 dek sladkorja v prahu, 18 dek moke in eno pest zmletih orehov tako dolgo z rokami, da bo videti kakor ribana kaša ali pa če delaš testo za močnik. Ta nadev posuj po testu in zlatorumeno speci. Je toplo in tudi hladno enako dobro.

Cimtovi vetrci. Stepil sneg štirih beljakov. Ko je sneg trd, mu nalahko primešaj četrta kile sladkorja v prahu, četrta kile zmletih orehov, eno žlico cimta in žličico jedilne sode. Pomaži pekačo z voskom in nanjo pokladaj kupčke ter jih speci v topli pečici, in sicer ko si že prenehala kuriti, da se bolj suše, kakor pa pečejo. Ko so pečeni in hladni, jih poberi in shrani v zaprti posodi.

Mrzli možgani v omaki. Teletje možgane operi, odstrani kolikor moreš kože, nato jih položi v krop (kropu dodaj malo kisa in soli) in naj vro 15 minut. Nato možgane previdno vzemi iz krova, jih položi na krožnik in naj se shlade. V skledo položi oprane liste solate. Možgane zreži na tenke kose in jih zloži na liste solate. Kar se je pa pri rezanju možganov zdrobilo, pretlači skozi sito v skledo. K pretlačenim možganom primešaj malo gorčice, ščepe soli in mešaje 10 dek olja. Eno vloženo zeleno papriko prav drobno sesekljaj, istotako en paradižnik in zelenega peteršilja. Papriko, paradižnik in peteršilj primešaj k omaki in mešaj dalje, da se malo zgosti. Nato polij omako po možganih in solati.

Makaroni na italijanski način. Skuhaj pol kile makaronov. Kuhane ocedi, polij z mrzlo vodo in spet ocedi. Med tem ko se makaroni kuhajo, pa pripravi omako. Pet dek slanine prav drobno zreži in razbeli. Slanini dodaj pet dek sirovega masla in eno naribano čebulo. Ko čebula malo zarumeni, dodaj pet žlic paradižnikove mezge, dve žlici belega vina, po okusu soli, ščepe sladkorja in 10 dek zmletega pečenega ali kuhane mesa. Ko je omaka malo povrela in so makaroni kuhani in ocejeni, polij omako po makaronih in daj hitro na mizo. Daš kot samostojno jed.

Pečeni orehovi štruktiji. Iz dveh dek kvaseca postavi v skodečici kvasec. Mlačnega mleka vzameš malo manj kakor četrta litra. V toplo skledo pa stres 30 dek moke, 10 dek sirovega masla, eno jajce in en rumenjak. Maslo dobro zmešaj v moko. Nato prični vzhajati kvasec in po potrebi še eno ali dve žlici mleka. Testo dobro umesi, da ni pretrdo ne premehko. Nato ga s prtičem pokrij in postavi na toplo, da vzhaja, kar traja približno eno uro. Med tem pa pripravi nadev. Nadev: 25 koščkov kockastega sladkorja pomoči v vodo. Sladkor daj nato v kozico in ga praži, da porumeni. Nato zalij z osminko litra mleka, primešaj 20 dek zmletih orehov (ali zmletega maka), malo naribane limonove lupinice, malo stolčenih žlic, cimta in vanilije ter

žlico mase. Vzhajano testo tenko razvaljaj, pomaži z nadevom, zvij, položi na pomazano pekačo in speci. Daš toplo ali hladno na mizo.

Jabolčni čaj je prav zdrav. Kako si ga pripraviš? Jabcica operes in jih prav tanko olupiš. Olupke daš zvečer v pečico, ki pa ne sme biti vroča. Ko kuhaš jabolčni čaj, moraš olupke pustiti, da vrejo eno do dve minuti. Prgišče olupkov zadostuje za en liter vode. Jabolčni čaj ima izvrsten okus in je posebno primeren za bolnike in otroke. Ker je mnogo hranilne vrednosti prav v olupkih in v tenki plasti pod njimi, ne smemo dati lupin v preveč vročo pečico, da se ne sežgo. Bodi še omenjeno, da je jabolka z olupki vred. Čaj iz jabolčnih olupkov ima okus po jabolkih, a le tedaj, če olupke koj uporabimo za čaj. Če olupki dalje časa ležijo, izgubijo prijeten duh.

Ocvrte tečje klobasice. Ostanke teletjega mesa (10 dek) zmelji na strojčku. V kozici razbeli dve deki sirovega masla, dodaj žlico moke in napravi svetlo prežganje. Prežganje zalij z mlekom, da dobiš precej gosto omako. Ko omaka prevre, dodaj zmleto meso, po okusu osoli, malo popopraj, dodaj zelenega sesekljane peteršilja, malo naribane limonove lupinice in en rumenjak. Vse skupaj dobro zmešaj ter postavi na hladno. Iz te zmesi oblikuj drobne klobasice, jih povaljaj v moki, raztepenem jajcu in drobtinah. Nato jih na vroči masti ocvrti. Daš s solato in zmešanim krompirjem za večerjo na mizo.

Goveji zrezki v omaki. Goveje meso zreži na zrezke, potolci in osoli. V kozji razbeli mast in prepraži eno drobno zrezano čebulo, dodaj malo na kocke narezane slanine, malo timjana, košček lavorjevega lista in malo muškata cveta. Ko se je vse to malo popražilo, položi noter pripravljene zrezke in jih opecij po obeh straneh. Nato prilij malo belega vina in malo vode (vsakega pol) ter zrezke duši do mehkega. Med dušenjem ne zalivaj zrezkov, ker se mora sok podušiti. Ko so zrezki mehki, jih zloži v toplo skledo in pokrite postavi na krop. V sok pa posuj dve žlici moke in ko moka porumeni, zalij sok z malo vode, da dobiš primerno gosto omako. Ko omaka prevre, jo odstavi in zamešaj v omako tri žlice kisle smetane, en rumenjak in od pol limone sok. Vse skupaj dobro zmešaj in pretlači na zrezke skozi sito. Zraven daš dušen riž, krušne cmoke in slično.

Praktični nasveti

Da se pod, kadar ga ribaš, hitro posuši, posebno še pozimi, vij v škaf, v katerem imaš vodo pripravljeno za ribanje, žlico salmiaka. Sploh pa, kadar ribaš, ne polivaj preveč z vodo, ker od tega ne bo nič lepše poribano. Pač pa pri ribanju pogosto menjaj vodo, pa bo pod lepo bel. Pri ribanju imej tudi več suhih in čistih krp, da obrišeš, ko si pod že zribala in zbrisala, še s suhimi krpami. S tem mokroto hitreje osušiš.

Aluminij najlepše očistiš z lesnim pepelom. Mokro krpo pomočiš v pepel, zdrgneš posodo in jo potem umiješ s toplo vodo.

Da ostanejo gumijasti predmeti trpežnejši, jih večkrat namaži s glicerinom. Posebno je to priporočljivo za snežke in galoše, pa tudi za plašče na kolesih in druge slične predmete. Gumijaste cevi, ki jih uporabljamo za škropljenje vrta, je najbolje položiti za nekaj ur v glicerin, potem jih pa tako obesi, da se glicerin odteče nazaj v posodo. Tako ga lahko drugič spet uporabiš. Cevi pa obesi tako, da bodo enakomerno visele in se tudi ne preveč stlačile.

Kdor ima stalno mrzle roke, naj vsako jutro z rokami telovadi in sicer tako, da iztegne obe roki skupaj na levo stran, potem v vis na desno, z rokami proti kolenom, da tako dela kroge. In to hitro kolikor se da. Tako telovadi vsaj 5 minut. S to telovadbo se prične kri hitreje pretekati in s tem se segreje roke. Poleg tega pa masiraj roke tudi vsak večer in zjutraj s segretim oljnim oljem. — Tudi če imaš mrzle noge, telovadi na ta način, seveda najprej z eno nogo, potem še z drugo. Masiraj si noge tudi s segretim oljnim oljem, ker to pospeši krvni obtok.

Za smeh in kratek čas

Kadar gre Zora z Mukijem na sprehod

Sprehaja Zora se lepo, nerad se pes lovi za njo.

Da laže bi naprej hitela, okrog vratu si psa je dela.

Zdaj Zora lahko spet hiti, prelepo krzno jo krasi...

SKOPUH DO KONCA

Skopuh Grabež je zbolel. Ker mu je postajalo vse hujše, je poklical zdravnika. Ta ga je preiskal in mu rekel: »Tako morate v bolnišnico. Zdravljenje bo trajalo dalje časa, toda ozdraveli boste.«

Grabež: »Koliko stane bolnišnica?«

Zdravnik: »To pa bo precej drago, ker boste morali dalje časa ostati v njej.«

Grabež: »Hm, potem pa je pogreb cenejši.«

SOVRAŽNIK METEL

»Sram vas bodi«, pravi Jurček prodajalcu metel, »ker prodajate mamicam metle, da nas lahko z njimi pretepajo...«

BOG JE VSE USTVARIL

Sinko: »Mamica, ali je res, da je Bog ustvaril vse, kar je na svetu?«

Mati: »Seveda.«

Sinko: »Tudi našo teto Špelo?«

Mati: »Tudi.«

Sinko: »No, ko jo je napravil, se je gotovo silno smejal...«

RAZLIKA

V neki. ubožni župniji sreča kmet župnika, ki je jahal konja. Bil je zanimiv prizor. Župnik je bil zelo suh, konj pa dobro rejen. Kmet se je zasmel: »Kako to, gospod župnik, da imate konja tako rejenega, sami ste pa tako suhi?«

»Nič čudnega«, je odgovoril župnik. »Konja krmim sam, mene pa župljani...«

RED MORA BITI

Podravnatelj: »Čujte gospod, v urad ne smete hoditi neobriti. Kaj bo pa rekel gospod ravnatelj!«

Uradnik: »Oprostite, brado si bom pustil rasti...«

Podravnatelj: »Doma lahko delate kar hočete, v službo pa morate hoditi gladko obriti.«

ODLIČEN PES

Ferjan: »No, kako se je izkazal tvoj volčjak ob vlomu?«

Fabjan: »Sijajno! Skril se je v svojo kočico, da ga ne bi vlomilci ukradli, kajti on dobro vé, koliko je vreden...«

UGANILI SO JO

Trije skopuhi sedijo v cerkvi. Mežnar zvonklja s puščico. Skopuhi ga prepadeni gledajo. Tedaj se eden hitro domisli: Na licu mesta se onesvesti in njegova tovariša ga odneseta iz cerkve.

TALENT ZA FILM

Dušan: »Po čem sklepate, gospa, da imate talent za film?«

Vera: »Zadnjo nedeljo sem se že četrtič ločila.«

BOJI SE ZOBNEGA ZDRAVNIKA

Ivanček: »Oh, očka, tako se bojim zobnega zdravnika!«

Oče: »Zakaj se bojiš? Saj nič ne boli. Sedeš na stol in že je zob zunaj.«

Ivanček: »Ali si si ti že dal izdreti kak zob, očka?«

Oče: »Oh, že čez sto.«

POZNA SAM SEBE

Pankracij: »Povedal ti bom, kakšen človek si.«

Servacij: »Varuj se, ker te bom sicer tožil zaradi razžaljenja časti.«

MOŽEV ODGOVOR

Žena: »Ali je res, da spadajo tudi mačke med zveri?«

Mož: »Da, draga mucka...«

RAZLIKA

Stric: »Jurček, kako imenujemo človeka, ki govori neresnico?«

Jurček: »Lažnivca!«

Stric: »A tistega, ki govori resnico?«

Jurček: »Oslal!«

NIKAKOR NI PRAV

Urša: »Naše stanovanje ima tako tanke stene, da vsi stanovalci slišijo, kar se pogovarjamo.«

Neža: »Dozidajte še eno vrsto opeke, pa boste brez skrbi.«

Urša: »Bi, toda ne bi mogli mi poslušati, kar oni govorijo...«

V STAREM GRADU

Vodnik: »A tu, gospodje, vidite sobo, kjer je bil kralj umorjen.«

Tujec: »Čujte, prejšnji teden ste mi pa kazali drugo sobo.«

Vodnik: »Da, toda tisto sobo zdaj baš slikajo...«

NEDELJSKI LOVEC

Lovec Pokora vzame svojega petletnega sinčka s seboj na lov. Ko oče že nekajkrat ustrelji, a nič ne zadene, vpraša sinček: »Očka, kolikokrat je pa treba ustreliti, da se zadene en zajec?«

SKOPUH

Gasper: »Zakaj si tako slabe volje, prijatelj?«

Melhijor: »Danes sem zadel glavni dobitek v loteriji. Toda pomisli: kupil sem dve srečki in zdaj me jezi, da nisem prihranil denarja za ono srečko, ki ni zadela.«

STOKANJE

Gospa se je vrnila s počitnic in vprašala služkinjo:

»No, Micka, ali je moj mož zelo hrepenel po meni?«

»Da-a,« je odvrnila dekla, »zlasti zadnje dni sem ga pogosto slišala, kako je stokal.«

PRSTAN MENDA NI ZLAT

Gasper: »Koliko je stal tvoj prstan?«
Melhijor: »Deset dinarjev. Mislim pa, da ni zlat...«

V REDU

»Ali ste se točno držali mojih navodil od prejšnjega tedna? Tri praške na dan pred jedjo in zvečer kozarec konjaka...«

»Seveda sem se jih držal, kolikor se je dalo. S praški sem nekoliko v zaostanku, zato sem pa s konjakom za šest tednov naprej.«

ZDRAVNIŠKA PLAČA

Dva zdravnika se pogovarjata. Prvi pravi: »Nikakor ne morem od svojih bolnikov dobiti plačila.«

Drugi: »Potem sem jaz v tem oziru srečnejši, zakaj vedno sem imel take bolnike, katerih nasledniki so bili imoviti...«

ČUDNO JE TO

Potnik (v letalu): »Kaj, nad Belgijo letimo? To ni mogoče, saj je v mojem zemljevidu Belgija označena z rumeno barvo...«

POSLEDNJE SREDSTVO

»Svoje starosti nočete povedati?« vzklikne sodnik priči, »Paznik, pokličite sodnega cenilca!«

SAMOGOVOR

Mojster je bil s svojim učencem zelo nezadovoljen.

»Ves dan jesti že znaš. Toda če pride de-
lo, se izmažeš. Lenoba si in boš ostal vse življenje... Kaj? Zdej še gledaš skozi okno in me sploh ne poslušas?«

»Pač, mojster. Samo mislil sem, da se pogovarjate sami s seboj.«

SAMO MALO PROSTORA

»Draga gospodična Špelca, malce prostora boste že našli zame v svojem srcu...«

Radio Ljubljana

od 9. do 16. januarja

Nedelja, 9. januarja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.15: Koncert božičnih pesmi (Gregorčev pihalni kvartet). — 9.00: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Velko Fajdiga). — 10.00: Koncert lahke glasbe (Cimermanov kvartet in plošče). — 11.00: Otroška ura: Hadži-bradci in njegov balon (vodila bo Vida Juvanova). — 11.30: Akademski pevski kvintet. — 12.00: Koncert Gregorčevih skladb (sodelovali bodo radijski orkester in Akademski pevski kvintet). — 13.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 13.20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). — 16.00: Božične pesmi po bel komorni zbor delno s spremljevanjem radijskega orkestra. — 17.00: Kmetijska ura: — 17.30: Za kratek čas (sodelovali bodo Kvartet mandolin, tercet Stritarjevih, profesor Marjan Lipovšek in plošče). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Slovenska ura: a.) Nekaj slovenskih skladb (plošče); b.) Ob zori naše zgodovine (dr. Josip Mal). — 20.30: Slovenska glasba (sodelovali bodo Milena Strukelj-Verbičeva, prof. Lipovšek in radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Valčkova ura (plošče).

Ponedeljek, 10. januarja: 12.00: Pisana trta (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Mojstri plesne glasbe (plošče). — 14.15: Vreme, borza. — 18.00: Zdravstvena ura: Preprečevanje kužnih bolezni (dr. Anton Breclj). — 18.20: Po domače (plošče). — 18.40: Kulturna kronika: Umetnostni spomeniki Notranjske (dr. Marjan Marolt). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Spomini na Johanna Straussa (plošče). — 20.15: Rezervirano za prenos. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Lahka glasba: Šrnel-kvartet učiteljskih abiturientov.

Torek, 11. januarja: 11.00: Solška ura: Japonska in Japonci (Marija Tsuneko-Skuškova). — 12.00: Reproduciran koncert na wurliških orglah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Vesel opoidanski koncert radijskega orkestra. — 14.15: Vreme, borza. — 18.00: Klavirski koncert štiriročno (igrala bosta Herta Seifertova in Gojmir Demšar). — 18.40: Svetovni vpliv židovstva (Fran Terseglav). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni zvočni tednik. — 20.00: Narodne pesmi (pel bo kvartet »Fantje na vasi«). — 20.45: Paul Dukas: Črnošolec, simfonična pesnitev (plošče). — 21.00: Golovin-Leskovic: Odlomki iz operete »Heltea« (izvajali bodo člani gledališča in sicer Maša Slavčeva, Alda Nollijeva, Janko in Gorski). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Veseli zvoki (radijski orkester).

Sreda, 12. januarja: 12.00: Kmečka godba, kmečki ples (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.15: Vreme, borza. — 18.00: Mladinska ura: Januar v naravi (Miroslav Zor). — 18.20: Med igrači (plošče). — 18.40: Razširjenje pokojninskega zavarovanja (Rudolf Smersu). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.35: Prenos simfoničnega koncerta z Dunaja. — 20.50: Nacionalno predavanje. — 21.10: Nadaljevanje prenosa z Dunaja. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radostni zvoki (radijski orkester).

Četrtek, 13. januarja: 12.00: Uvertire (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Odlomki iz filmov (plošče). — 14.15: Vreme, borza. — 18.00: Pestri zvoki (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvesti-

Brezplačen pouk v igranju!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

klavirske harmonike od Din 480.

Zahtevajte brezplačen katalog!

la. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zabavni kotichek. — 20.00: Harmoniko bo igral Rudolf Pilih. — 20.40: Operni spevi in napavi (sodelovala bosta Sonja Ivančič in radijski orkester). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Petek, 14. januarja: 11.00: Šolska ura: Kitajska in Kitajci — dialog (Ferdo Thurnher in Miroslav Zor). — 12.00: Pri južnih Slovanih (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Na slovanskem severu (plošče). — 14.15: Vreme, borza. — 18.00: Ženska ura (Emi Oražmova). — 18.20: Pesnice iz Pariza (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zanimivosti o izseljencih. — 20.00: Prenos koncerta Glasbene Maticice iz Maribora (koncert Adamičevih in Foersterjevih skladb). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 15. januarja: 12.00: Pisana zmes veselih reči (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, spored, obvestila. — 13.20: Pisana zmes veselih reči (plošče). — 14.00: Vreme. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: Varujmo naravo (dr. Valter Bohinec). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Sem prokleta mušica, Brencelj mi reko; sem značaja hudega, želo 'mam ostro (zabaven in zelo poučen prerez Aleševčevega »Brenceljna« iz let 1869. do 1880.; za pisan večer pridelil Niko Kuret). — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Prenos plesne glasbe s Slovanskega večera na Taboru.

LUDVIK XIV.

Ludvik XIV. je bil zelo praznoveren in je klical k sebi vse mogoče preroke in podobne ljudi, ki žive od ljudske neumnosti.

Med temi njegovimi svetovalci je bil tudi neki prebrisani prerok, ki so se mu napovedi iz zvezd večkrat uresničile. Tega človeka se je začel kralj bati, ker je bil prepričan, da ga bo, če mu ne izpolni vseh želja, ki so bile od dne do dne večje, začaral in se mu bo zaradi tega kaj hudega primerilo. Zato je naročil svojim slugam, naj preroka vržejo v vodnjak, toda šele potem, ko ga bo vprašal, kdaj bo on, kralj, umrl.

»Umrli boste tri dni za menoj.« je odvrnil prerok na kraljevo vprašanje.

Kralj se je prestrašil, odhitel iz sobe in naročil slugam, naj ne skrivijo preroku niti lasu. In odtlej je gledal nanj kakor na punčico svojega očesa.

V REDU

Upnik: »Gospod, ne utegnem vsak dan z računi tekati za vami.«

Dolžnik: »Ali bi bil petek za vas primeren dan?«

Upnik: »Da!«

Dolžnik: »Pa prihajajte vsak petek!«

TO SE JI LE ZDI

Mož je kupil ženi za god-uhane, v katerih sta bila vdela dva bisera. Njej sta se bisera zdela premajhna. Nevoljna se je ogledovala v ogledalu: »Tale tvoja biserca sta pa res premajhna.«

Mož pa je zagodrnjal v opravičilo: »To se ti le tako zdi, ker so tvoja ušesa prevelika.«

Mali oglasi

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija R z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket serija T z vsebino 4 m čisto vojnega blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak paket Din 128.— Reklamni paket serija K, vsebina 20—25 m boljsega flanela za moško, žensko in otročje perilo v najboljši sestavi, paket Din 136. Dalje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17—21 m 1 a barhentov za ženske obleke, bluze, in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 130.—; Z št. 2 Din 160.—; Z št. 3 Din 250.—; zadnji 1 a kamgarn. Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcev na razpotago!

HRANILNE KNJIZICE

tudi podeželske 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov, vrednostne papirje, stalno kupujem po najvišji ceni in takojšnjemu izplačilu. Izposujem vse bančne in blagovne posle, nakup in prodajo premičnin in nepremičnin: blago hiše, vile, parcele itd. — AL PLANINSEK, trg ag. za bančne posle, Ljubljana, Beethovnova ul 14./I. Telefon 35-10.

PRODAM POSESTVO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM.

Redi se do 15 glav živine, Sadovnjaki. Pri banovinski cesti, dve minuti od farne cerkve. — Pavšek Pavla, pošta Moravče, Peče št. 16.

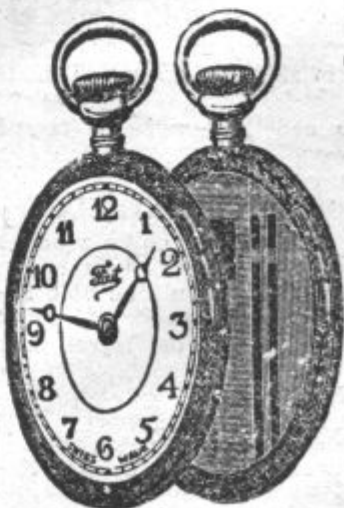
MNOGO SREČE IN ZADOVOLJSTVA V LETU 1938

želijo vsem cenjenim odjemalcem Slavko Senčar (Mala Nedelja), Ciril Senčar (Ljutomer) in Metod Senčar (Strigova). Trgovine mešanega blaga. Nakupovanje jaje, masla, svinjskih kož, vinskega kamna, fižola in drugih poljskih pridelkov.

Stalna zamenjava ripsa, solnčnic in bučnic za prvovrstno olje.

Zaloga voščenih sveč za svečnico. Priporočamo, da skozi vse leto 1938. kupujete vse potrebščine v Senčarjevih trgovinah, ker boste vedno najbolje postreženi.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura Pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kroimiran okvir 6 p.m-no varnostje

Din 49.50

št. 62.301 leta s svetlozrni kazalec in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte oznako, da ga vam pošlje najbolj in poštne prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulturna tovarna ur v Švic.

Kupuj domače blago!